

1556

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד



125338 / Melamed Yossi

התועדות, י"ב תמוז, תשמ"ג

"והיה לכם לציצית"

הפרעות בשינה? לישון לבוש בציצית / עמוד 11

ללכת עם הציצית בחוץ בלי להתבייש / עמוד 3

03

פעם באירופה, אף שהיו יראי שמים אמיתיים, כיון שהיו גרים בין גויים לא היו הולכים עם הציצית בחוץ. ואילו עכשיו, גם ילד הולך עם הציצית בחוץ, ועושה זאת כדבר מובן מאליה, ותופעה זו הולכת ומתפשטת. **התועדות עם הרבי**

04

עם ישראל עומד על גבולה של הארץ המובטחת, ומסרב להיכנס אליה. הקרב על כיבוש הארץ אבוד, טוענים בני ישראל – והטענה הזו היא דילמה שיושבת על הלב של כל אחד מאתנו ברגעים לא מעטים בחיים. **שיעור בלקוטי שיחות**

11

שני מכתבים של הרבי העוסקים במצוות ציצית. המכתב הראשון מופנה לאדם שסבל מהפרעות שינה, והרבי מורה לו ללבוש ציצית גם בשינה. המכתב השני ממוען לקבוצה של פועלים, שאותם הרבי מדריך ללבוש ציצית גם במהלך שעות העבודה ביום למרות הלכלוך, וממליץ להם לייעד ציצית מיוחדת לתפילה ולשבתות שתישמר נקייה. **מכתב מבואר**

12

המאמר "וישלח יהושע" נוגע ביסודות עבודת השם בדרך החסידות, ומבוסס על הקריאה החסידית בחטא המרגלים, ממנו אנחנו לומדים מסרים ורעיונות שטמונים בפרשת המרגלים עבורנו. **אור וחיות**

פרקי אבות – 15 • וארט חסידות – 16 • עת לדעת – 18 • לוח חב"ד – 19 • שניים מקרא ואחד תרגום – 20 • זמנים ושיעורי השבוע – 31

הגיליון השבוע עוסק רובו ככולו בנושאים מפרשת השבוע.

נושא אחד הוא כמובן המרגלים. בשיעור בלקוטי שיחות, אנחנו מנסים למצוא תשובה לשאלה פשוטה וחזקה: איך המרגלים הצליחו להפחיד את כל העם, את האנשים שבמו עיניהם ראו את כל הניסים ואת הליווי הצמוד של הקדוש ברוך הוא לאורך כל הדרך?!

במאמר במדור אור וחיות אנחנו לומדים מהי המשימה שלנו בעבודת השם, אותה אנו לומדים מסיפור שליחת המרגלים של משה רבינו המסופר בפרשה, וגם של המרגלים ששלח יהושע, עליהם אנו קוראים בהפטרה.

הנושא השני הוא מצוות ציצית, עליה אנו קוראים בסיומה של הפרשה. במדור ההתועדות הבאנו מדברי הרבי על התגשמות חזונו של הרבי הריי"צ, שגם באמריקה יראו ברחוב ש"הנה כאן הולך יהודי", עם כיפה על הראש וציציות בחוץ.

במדור המכתבים, הבאנו שני מכתבי עצה והדרכה של הרבי באותו נושא. מכתב אחד מופנה לאדם שסבל מהפרעות שינה, והרבי מורה לו ללבוש ציצית גם בשינה. המכתב השני ממוען לקבוצה של פועלים, שאותם הרבי מדריך ללבוש ציצית גם במהלך שעות העבודה ביום למרות הלכלוך, וממליץ להם לייעד ציצית מיוחדת לתפילה ולשבתות שתישמר נקייה.

חב"ד | צעירי אגודת חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

ISSN 7474-0793 • 6084000

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם



התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

ללכת עם הציצית בחוץ בלי להתבייש ובלי להתרשם

(מהתוועדות שמחת תורה תש"ל – תורת מנחם, כרך נח, עמוד 160)

לפני עשרים וחמש שנה, בשיחת שמחת תורה תש"ה, אמר חמי הרבי [הרי"צ] למסובים: "הנני יודע שיש ביניכם כאלו שלועגים עליי: איך ייתכן שכאן באמריקה יכירו 'אין סטריט' [ברחוב, באנגלית] שהנה כאן הולך יהודי, בן תורה? ואפילו אלו שאינם לועגים בגלוי, בליבם לועגים ותמהים על זה. אבל אני מקווה לקדוש ברוך הוא שתוך זמן קצר אכן יכירו ברחוב שהולך בן תורה, ואז אותם אלו שצוחקים על כך היום יצחקו מתוך שמחה".

ויש לדייק בלשונו, שאמר "אין סטריט" באנגלית, ולא בביטוי הרגיל באידיש "אין גאס", או בלשון הקודש "ברחוב".

זאת משום שכוונתו הייתה להדגיש שמדובר על יהודי אמריקאי שאפילו אינו יודע איך ה"סטריט" במנהטן או בברוקלין נקרא בלשון הקודש או באידיש, שהיא ה"מאמע לשון [שפת האם]" בה דיברו הסבא והסבתא שלו, וגם אביו ואימו (אם הם עדיין זוכרים את השפה...) - ובכל זאת, גם אצלו יהיה ניכר בהולכו ברחוב שהולך יהודי, בן תורה.

ואכן התקיימו דברי חמי הרבי. כפי שרואים שיהודים הולכים ברחוב, "אין סטריט", בכיסוי ראש ועם הציצית בחוץ, שזה לא היה אפילו פעם ואפילו מעבר לים [באירופה] - שאף שהיו יראי שמיים אמיתיים, כיוון שהיו גרים בין גויים לא היו הולכים עם הציצית בחוץ. ואילו עכשיו, גם ילד הולך עם הציצית בחוץ, ועושה זאת כדבר מובן מאליה, ותופעה זו הולכת ומתפשטת.

השיחה הזו נאמרה על ידי חמי הרבי בהיותו כבר בארצות הברית אליה הגיע מאירופה. כלומר, לאחר השינוי במקום, שעל ידו נעשה שינוי גם בהתנהגות, כלשון חז"ל: "עֲלֵתָ לְקַחְתָּא הֵלֶךְ בְּנִימוּסָה [הגעת לעיר - התנהג במנהגיה]".

אלא שהפירוש "הלך בנימוסה" אינו שמוותרים על הוראות התורה בשביל להתנהג במנהגי המקום, חס ושלום, כפי שאנשים נוטים לחשוב בטעות, וכפי שטענו בזמנו כלפי המהפכה היהודית שביקש חמי הרבי לחולל עם בואו לארצות הברית: "אמריקא איז אַנדערש [אמריקה שונה מהעולם הישן]".

הכוונה היא בדיוק להיפך, שיש לנצל את נימוסי המדינה לתועלת הקדושה. זאת מתוך הכרה וידיעה שההליכה למקום החדש היא משום ש"מהשם מצעדי גבר כונונו", כלומר, **שהקדוש ברוך הוא** הולך אותו למקום זה כדי שימלא שם את רצונו. וכפי שאמר חמי הרבי ש"אמריקה אינה שונה", שהרי הקדוש ברוך הוא אינו קשור עם מגבלות הזמן והמקום, וכך גם ציווי התורה תקפים בכל מקום ובכל זמן ואי אפשר לומר ש"אמריקה שונה".

וכך בנוגע לעניינינו - משתמשים עם אחד מאורחות החיים באמריקה, שהוא נושא הפרסום, בנוגע למצוות ציצית, והולכים עם הציצית בחוץ מבלי להתבייש ולהתפעל מהגוי ברחוב, אלא כיוון שישנו ציווי הקדוש ברוך הוא "וראיתם אותו", מקיימים זאת תמיד באופן של פרסום.

ויכוח נוקב

בתשעה באב של שנת ב'תמ"ט, לפני כשלושת אלפים ושלוש מאות שנה, חוזרים שנים עשר המרגלים ששלח משה ממשימתם, לבדוק את טיבה של הארץ המובטחת וכיצד ניתן לכבוש אותה.

עשרה מרגלים שוטחים את מסקנותיהם לפני משה ולפני העם כולו: צריך לגנוז את התוכנית להיכנס לארץ ישראל, מוטב להישאר במדבר, אפילו במחיר של מוות. רק שניים מהמרגלים אינם שותפים למסקנה הזו: יהושע בן נון וקֹלֶב בן יפונה, והם מנהלים עם חבריהם המרגלים ויכוח נוקב.

בסופו של דבר, דבריהם של עשרת המרגלים נכנסים ללב העם וזורעים פחד ואימה. העם כולו מסרב להיכנס לארץ, ובעקבות כך הגיע העונש החמור, שהדור הבוגר כולו יסיים את חייו במדבר במהלך עשרות השנים הבאות. רק הדור הבא יזכה להיכנס לארץ, כעבור כמעט ארבעים שנה.

זו תמצית הסיפור העגום של חטא המרגלים, עליו נקרא בפרשת שלח.

הבה נקשיב לוויכוח המתנהל בין המרגלים, כפי שהוא מתואר בפרשתנו¹:

אָפֶס כִּי עָזַר הָעָם הַיּוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ, וְהָעָרִים בְּצֻרֹת גְּדֹלָה מְאֹד וְגַם יְלָדֵי הָעֵנָק רָאִינוּ שָׁם. עֲמַלְק יוֹשֵׁב בְּאֶרֶץ הָעֵנָב, וְהַחִתִּי וְהִיבֹסִי וְהָאֱמֹרִי יוֹשֵׁב בְּהָר וְהַכְּנַעֲנִי יוֹשֵׁב עַל הַיָּם וְעַל יַד הַיַּרְדֵּן.

זוהי טענת המרגלים: העם היושב בארץ חזק מאד, הביצורים איתנים וגם ענקים מסתובבים שם. גם לאורך הגבולות שוכנים עמים שלא כדאי להתעסק איתם.

וזו תשובת קֹלֶב לטענתם:

וַיְהִי כִּלְבָּב אֶת הָעָם אֶל מֹשֶׁה, וַיֹּאמְרוּ: "עֲלֵה נִירְשְׁנוּ אֹתָהּ, כִּי יָכוֹל נוֹכַח לָהּ!"

קֹלֶב כאילו מתעלם מכל ההנמקות המפורטות שהציגו חבריו, וצועק: העלייה לארץ אפשרית.

והוויכוח ממשיך:

וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר עָלוּ עִמּוֹ, אָמְרוּ: "לֹא נוֹכַח לַעֲלֹת אֶל הָעָם, כִּי חֲזָק הוּא מִמֶּנּוּ. הָאֶרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֹתָהּ אֶרֶץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא, וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשִׁי מְדוּתִים."

1. יג, כח ואילך.

בלקוטי שיחור

עלה נעלה!

עם ישראל עומד על גבולה של הארץ המובטחת, ומסרב להיכנס אליה.

הקרב על כיבוש הארץ אבוד, טוענים בני ישראל – והטענה הזו היא דילמה שיושבת על הלב של כל אחד מאיתנו ברגעים לא מעטים בחיים.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות, חלק ד, שיחה לפרשת שלח

ונמות שם.

יהושוע וכלב טוענים: אפשר לעלות לארץ, אנחנו נכבוש אותה בקלות.

האם המרגלים היו רציונליים?

אם נעשה חלוקה ראשונית לקבוצות, הנטייה האוטומטית שלנו תהיה לסווג את זה כך: המרגלים שייכים לצד ההגיוני, הריאלי והמקורקע, ואילו יהושוע וכלב פשוט דבקים באמונתם התלושה מהמציאות. זה גם מסביר למה העם מאמץ את דברי המרגלים, פשוט כי הם נשמעים הגיוניים ומציאותיים יותר.

אך אם נתבונן בסיפור במבט רחב יותר, עם כל הרקע והתפאורה שבתוכם מתקיים הוויכוח, נגלה שההפך הוא הנכון. דברי יהושוע וכלב פשוטים וברורים, ודווקא טענת המרגלים תלושה מהמציאות, עד שלא מובן איך בני ישראל מקבלים את דבריהם התמוהים של המרגלים.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

בני ישראל כבר ראו אז שהקדוש ברוך הוא מנהיג אותם בנסים גלויים למעלה מן הטבע:

בהיותם במדבר "נחש שרף ועקרב" - ובמדרש⁵ מסופר מה נוראים היו הנחשים שרפים ועקרבים - ראו בני ישראל תמיד גם למעלה מן הטבע, שהארון⁶ וענני הכבוד⁷ היו הורגים את הנחשים כו'.

כדי להמחיש את מסוכנותם של אותם נחשים, נקרא תיאור מעניין של המדרש⁵:

מַעֲשֵׂה בְּשִׁבּוּר הַמֶּלֶךְ שֶׁהָיָה עוֹבֵר שָׁם [במדבר], וְעָבְרָה קְרוֹבִים שָׁלוֹ, וּבִלְעָה נֶחֱשׁ. עָבְרָה שְׁנִיָּה, בִּלְעָה. שְׁלִישִׁית, בִּלְעָה. הָיָה שִׁבּוּר הַמֶּלֶךְ מִצָּר, לֹא הָיָה יוֹדֵעַ מִה לַעֲשׂוֹת.

5. תנחומא, בשלח, יח.

א. תנחומא בשלח יח. יל"ש רמז רנה. וראה מכילתא בשלח טו, כב.

ב. יל"ש רמז תשכט.

ג. מכילתא בשלח יג, כא. ספרי בהעלותך י, לד. במדב"ר פ"א, ב. תנחומא בשלח ג. ועוד.

המרגלים משיבים לכלב: העלייה לארץ בלתי אפשרית, שכן העמים שיושבים בה חזקים מאיתנו. זו סכנה להיכנס לארץ. היא 'אוכלת יושביה', מי שייכנס אליה ייהרג.

המפרשים² מסבירים מה בדיוק הייתה כוונת המרגלים כשאמרו "כִּי חָזָק הוּא מִמֶּנּוּ":

בְּכִיכּוֹל כְּלָפִי מַעֲלָה אָמְרוּ.

המרגלים טוענים שהעמים היושבים בארץ חזקים יותר לא רק "ממנו" בגוף ראשון, במובן של "מאיתנו", אלא "ממנו" בגוף שלישי - מהקדוש ברוך הוא.

בגמרא³ מוצגת טענתם של המרגלים כמשל:

בְּכִיכּוֹל, אָפְלוּ בַּעַל הַבַּיִת אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיא כְּלָיו מִשָּׁם.

ה'בית' הוא ארץ ישראל, ובעל הבית הוא הקדוש ברוך הוא. גם הוא לא יכול להוציא משם את הכלים שלו, כלומר, להתגבר על יושבי הארץ. מה משיבים על טענה זו יהושוע וכלב? כך:

הָאֶרֶץ אֲשֶׁר עָבְרָנוּ בָּהּ לְתוֹר אֶתָּה טוֹכָה הָאֶרֶץ מֵאֵד מֵאֵד.

אִם חָפֵץ בָּנוּ ה' וְהִכִּיָּא אֶתָּנוּ אֶל הָאֶרֶץ הַזֹּאת וְנִתְּנָה לָנוּ.

אֶל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאֶרֶץ, כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם.

יהושוע וכלב טוענים שיושבי הארץ "הם הלחם שלנו". בשפה של ימינו זה אומר: "נאכל אותם" בלי מלח, כלומר, נכניע אותם ונכבוש את ארצם בלי בעיה.

אם נרצה לסכם את טענות הצדדים, נגלה כי בפשטות אין כאן דיאלוג מתפתח, אלא כל צד חוזר שוב ושוב על עמדתו.

המרגלים טוענים: ראינו את הארץ ואת יושביה, להערכתנו אין שום סיכוי להיכנס אליה, גם השם לא מסוגל לעזור לנו בכך. אנו בוודאי 'נֶאֱכַל'

2. רש"י על הפסוק.

3. סוטה, לה, א.

4. ראה רש"י.

עכשיו, כשאנחנו קולטים את הסיטואציה, נשאלת השאלה:

איך הצליחו המרגלים להטיל מורא על בני ישראל על ידי טענות כאלו, ולשכנעם ש"לא נוכל לעלות"? והלא בני ישראל כבר ראו אז שהקדוש ברוך הוא מנהיג אותם בנסים גלויים למעלה מן הטבע! היה עליהם להבין, שכשם שהקדוש ברוך הוא עשה עמם נסים במלחמה במצרים, כן יעשה להם נסים גם במלחמה בכנען!

מה בדיוק טוענים המרגלים? האם הם באמת חשבו שמי שהוציא אותם ממצרים וקרע את הים, זה שחוקי הטבע אינם פונקציה מחייבת עבורו, לא יקיים את מה שהבטיח ולא ימצא דרך להתמודד עם יושבי הארץ?⁶

ואפילו אם כך טענו המרגלים, איך בני ישראל קנו את זה? איך הם הצליחו לזרוע פחד בלב בני ישראל, שבמו עיניהם ועל בשרם חוו את כל הניסים העצומים?

כעת, לאחר שהרבי הפך לנו את כיוון המחשבה והראה לנו עד כמה מופרכת טענת המרגלים, קשה להבין גם את דבריהם של יהושע וכלב בוויכוח:

וביותר ייפלא, שכאשר התייצב כלב כנגד המרגלים להשיב על טענותיהם, לא הביא ראיה מהנסים שהיו ביציאת מצרים ובמדבר, אלא אמר סתם "עלה נעלה וירשנו אותה".

ולכאורה, לכל לראש היה לו להוכיח - באמצעות הנסים שהיו במצרים ובמדבר - שאין לבני ישראל להתיירא מפני "עז העם היושב בארץ כנען"!

מדוע מדברים יהושע וכלב בסגנון של 'אמונה עיוורת', ולא משתמשים בהוכחה הפשוטה והמתבקשת ומזכירים לבני ישראל את קריעת ים סוף, את עשר המכות ואת כל הפלאות להם הם עדים יומיום ושעה-שעה?!

6. חלק מהמפרשים ענו על שאלה זו, שטענת המרגלים הייתה כי פרעה היה מלך אחד ולכן הקדוש ברוך הוא 'ניצח' אותו, ואילו בארץ ישראל יושבים שלושים ואחד מלכים, ולכן יתכן שהקדוש ברוך הוא לא יוכל לנצח אותם, חלילה - ראה רש"י פרשתנו, יד, טז, ועוד. אך ראה בגוף השיחה, אות ב, את הקושי בהסבר זה.

אָמְרוּ לוֹ חֲכָמָיו: הֲבֵא עֲשֶׂרָה גְבוּרִין וַיִּמְלְאוּ סְרִידוֹת תֵּבֶן [שָׁקִים שֶׁל קֶשׁ]. הֲבִיא וַעֲשׂוּ כֵךְ. וְנָתַנוּ לַפְּנִי וּבִלְעַ, וְנָתַנוּ לַפְּנִי וּבִלְעַ, עַד שֶׁנִּפְתַּח בְּרֶסֶם, וְהָרְגוּ אוֹתוֹ.

באופן יומיומי, במהלך המסע במדבר, השם הציל את בני ישראל מאותם נחשים ומזיקים מסוכנים, בעזרת ענני כבוד פלאיים שליוו אותם ובקדושתו של ארון הברית.

ובאותה עת, זה לא סיפור מפעם או מהספרים. ממש בזמן אמת, באותו זמן שבו מתקיים הוויכוח בין המרגלים, ענני הכבוד עומדים על המשמר ומנטרלים כל נחש או בעל חיים מדברי מסוכן אחר, ובכך מגנים על עם ישראל.

הליווי הצמוד של הקדוש ברוך הוא לא התבטא רק בשמירה ובהגנה מפני מזיקים וסכנות:

וכשם שכך היה בשמירת בני ישראל מפני רע - כן היה גם בנוגע להשפעת הטוב:

מדי יום ביומו היה להם "מן", "לחם מן השמיים", לאכול, ומים מבארה של מרים לשתות. ובכל הדברים האלו היה ריבוי נסים גלויים שלמעלה מהטבע.

באותו יום שבו חזרו המרגלים ממשימתם, כמו במאות ימים לפניו, אכלו בני ישראל את ה'מן' - אותו לחם פלאי שירד מהשמיים במינון מדויק לכל אדם עם אינספור הטעמים. בצד המחנה עומדת אבן גדולה, "בארה של מרים", סלע נודד שממנה שופעים מים חיים באופן פלאי.

וכל הנוכחים באותו ויכוח זוכרים היטב מה אירע להם עצמם, פלאי פלאות שראו בעיניהם לפני רק פחות משנתיים:

ובנוסף על ההנהגה הנסית שהייתה עם בני ישראל בהיותם במדבר, הם ראו גם ניצחונות למעלה מהטבע בעת מלחמה באומה אחרת:

כאשר המצריים רדפו אחריהם, נלחם עבורם הקדוש ברוך הוא בעצמו וקרע לפניהם את הים. והרי קריעת ים סוף היא אחד הנסים הגדולים ביותר.

ובכל עניינים אלו לא נזקקו בני ישראל לאמונה, אלא הם בעצמם ראו זאת בעיניהם!

אנשי המדבר מול אנשי הארץ

ובכן, מתברר שהוויכוח בין המרגלים עמוק יותר ממה שאפשר לחשוב. נקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

מבואר בחסידות^ד, שהטעם שהמרגלים לא רצו להיכנס לארץ ישראל וביקשו להישאר במדבר, הוא לפי שלא רצו לרדת ממדרגתם ולהיזקק להתעסקות עם גשמיות.

בהיותם במדבר, היו בני ישראל מנותקים לגמרי מהעולם. גם אכילתם ושתייתם הגשמית הייתה למעלה מהארציות:

המן היה לחם מן השמיים; המים - מבארה של מרים; ואפילו בגדיהם היו גדלים יחד עם גופם של בני ישראל, כמאמר רז"ל על הפסוק "שמלתך לא בלתה מעליך".

אבל כבואם לארץ ישראל פסק המן, ונזקקו לאכול לחם מן הארץ, וכדי להשיג לחם מן הארץ יש להתעסק בענייני העולם, במלאכות חרישה וזריעה וכו'; וכן לא היו להם אז מים מבארה של מרים, וכן הלאה.

הוויכוח בין המרגלים האם כדאי להיכנס לארץ או לא, מתחיל בוויכוח מהותי יותר בין שתי קבוצות בעם ישראל - נקרא להן "אנשי המדבר" מול "אנשי הארץ". ליבת הוויכוח היא: איפה נכון וטוב יותר לעבוד את השם - במדבר או בארץ ישראל?

קל מאד להבין את תפיסת 'אנשי הארץ'. כל כך הרבה מצוות תלויות בארץ, בקדושת היבול שבארץ, במינוי מלך, בהקמת בית המקדש ועוד. מובן מאליו שהמקום האידיאלי בו יהודי צריך לגור ולעבוד את השם הוא ארץ ישראל, ארץ הקודש שהשם בחר עבורנו כהבטיח אותה עוד לאבות.

אך למרות כל זאת, קמה בעם ישראל קבוצה של אנשים צדיקים ועובדי השם, שטענו כי עבודת השם האידיאלית היא לא בארץ ישראל,

אלא דווקא במדבר.

ויש הרבה שכל מאחורי הסענה הזו. במדבר היו בני ישראל פנויים להתעסק רק בפעילות רוחנית כמו לימוד תורה, תפילה ודבקות בהשם. שום דבר אחר לא הטריד אותם: לא מטלות בעבודה, לא חשבון בנק ולא רשימת קניות ועגלה שמתמלאת במוצרים בדרך לקופה. לכל הצרכים שלהם היה מי שדאג וסיפק.

זה היה מצב אידיאלי, תקופה שלא חזרה שוב לעולם. עם שלם, בני אדם, שחיו חיים רוחניים, הכי קרוב שיש למלאכים. בני ישראל הלכו במדבר והתעלו בו בלימוד התורה ובדבקות בהשם והגיעו לדרגות רוחניות גבוהות מאד. זו הסיבה לכך שהמרגלים שאפו להישאר במדבר ולא רצו להיכנס לארץ. עבודת השם במדבר הייתה נפלאה, זו הייתה ממש אוטופיה רוחנית מושלמת. הם ידעו שכניסה לארץ תהיה משבר, אולי אפילו נפילה.

לפי ההסבר הזה, המרגלים לא היו חוטאים במובן הפשוט של המילה. להיפך, הם היו צדיקים ששאפו לעבוד את השם ברמה הגבוהה ביותר, ולכן רצו לנתק כל מגע עם עיסוקים חומריים. הייתה להם שאיפה אחת בלבד: לדבוק בהשם באופן מוחלט. ואחרי הביקור בארץ הם טענו: אכן, צדקנו. בארץ ישראל אי אפשר לעבוד את השם נכון.

כעת נוכל לשוב לטענת המרגלים ולהבין אותה באמת:

ולכן לא רצו המרגלים להיכנס לארץ ישראל בטענה שהיא "אוכלת יושביה".

היא "אוכלת" את אלו המתיישבים בה, שאף הם נעשים בבחינת "ארץ" - גשמיות בלבד, ואין להם כל אותם עניינים רוחניים שאפשר להשיג בזמן של התנתקות מהעולם והתעסקות ברוחניות בלבד, כאשר אפילו הגוף הגשמי ניזון וחי מ"לחם מן השמיים" המזכך את האדם שיהיה "כלי" לתורה.

כשהמרגלים אומרים 'חזק הוא ממנו', הם לא מתכוונים לכפור חלילה ביכולת של השם לעשות נסים או להתכחש למה שהם עצמם חוו במהלך התקופה של יציאת מצרים, קריעת ים סוף ומתן תורה. זה יהיה די מגוחך לנסות לשכנע את עם ישראל בדבר כזה, אחרי ותוך כדי כל מה שהם

ד. לקו"ת ר"פ שלח.

ה. דברים ח, ד. יל"ש שם.

ו. וזהו דיוק הל' "אוכלת" דוקא (ולקמן "לחמנו") - כי ענין "אכילה" הוא שהנאכל נעשה כמו האוכלו ממנו, "דם ובשר כבשרו".

חוו ועדיין חווים.

מה כן? הם טוענים שאי אפשר לעבוד את השם באמת כשעל הצוואר מונחות טרדות החיים, הפרנסה והבריאות, שלום בית וחינוך הילדים. מי שצריך לשלם חשבון ארנונה, להזיע בעבודה כדי לקנות לחם וחלב או לרוץ בלחץ לרופא עם ילד שמפתח פריחה - איננו מסוגל לעבוד את השם בדבקות.

הארץ 'תאכל אותנו', טוענים המרגלים. אולי נצליח להתמודד חודש אחד ולהצליח 'להחזיק את הראש מעל המים', ולמרות הכול נתמקד בדברים החשובים. אולי נשרוד ככה תקופה ארוכה יותר. אבל זה בלתי נמנע, בסוף זה יעסיק לנו את הראש ואת הלב. בסופו של דבר, עבודת השם שלנו בהכרח לא תהיה כמו שהיא צריכה להיות.

והמרגלים ממשיכים לנמק את הטיעון שלהם:

בוודאי ידעו - ויתרה מזו: ראו - שהקדוש ברוך הוא הוא "בעל הבית" על כל העולם, ויכול לעשות בו כרצונו, כיוון שאלו הם "כליו" - הכלים שלו.

אבל אי אפשר שהעולם יישאר עולם, על כל חוקי הטבע שבו, ואף על פי כן יהיה כלי לאלוקות. על כך, סברו המרגלים, ביטל הקדוש ברוך הוא והפקיע את בעלותו (חס ושלום).

אם העולם מתנהג על פי רצונו של בעל הבית (הקדוש ברוך הוא) בהנהגת הטבע - איך יכול להיות בו מקום לנסים, היפך הטבע?

כמובן, ממשיכים המרגלים ומסבירים לבני ישראל, שהשם יכול להמשיך לחולל ניסים גם בארץ, שהמן ימשיך לרדת וענני הכבוד ימשיכו לפעול - אבל הוא לא רוצה! השם קבע שבארץ תידרש עבודת כפיים ושם כבר לא נוכל להתפנק ורק ללמוד ולהתפלל, אלא נהיה חייבים לעבוד על הלחם שלנו. ולכן, זה בלתי נמנע שהרוחניות שלנו לא תהיה אותו דבר.

כעת אנו מבינים כיצד הטענה הזו אכן משכנעת את עם ישראל. הם בהחלט מתחברים לכך שאי אפשר להמשיך להיות 'יהודי טוב' באמת, כזה שרק השם מעסיק אותו, כשיש עוד דברים על הראש.

המרגלים שלנו

כעת אנו גם מבינים שטענת המרגלים היא טענה בעלת משמעות שיהודי יכול לטעון גם כיום, אלפי שנים לאחר חטא המרגלים:

בחיינו של כל אחד מישראל יש שתי תקופות - מדבר וארץ ישראל.

וכן הוא גם בכל יום:

בהתחלת היום עסוק יהודי בתפלה, בלימוד שיעור בתורה לאחריה, וכדומה, ואין לו עסק בגשמיים. אומנם הציצית שהוא לובש והתפילין שהוא מניח הן מצוות המלוכשות בדברים גשמיים, אבל אין בכך התעסקות עם המיצר וההגבלה של העולם, כמובן.

אולם לאחר התפילה והלימוד עליו לעסוק במילי דעלמא [- בעיסוקי העולם], בעסקים בענייני הרשות, ולעשות את העבודה של "בכל דרכיך דעהו".

יכול הוא לטעון:

בשלמא [- מילא] בשעת לימוד התורה, כאשר הוא לומד את חוכמתו ורצונו של הקדוש ברוך הוא, מובן שאין כאן דבר מלבד הקדוש ברוך הוא והוא. ועל אחת כמה וכמה בשעת התפילה, בעמדה בתכלית הביטול לאלקות, כאשר אפילו הוא, המציאות שלו, אינו קיים, וישנו רק הקדוש ברוך הוא לבדו.

אבל בשעה שהוא עסוק בענייני הרשות, בעניינים של עולם מלשון העלם והסתרה⁷, והתורה עצמה דורשת ממנו "תעשה"⁸, שיתנהג על פי סדר העולם - כיצד יוכל לפעול בעצמו שבהיותו בתוך סדר העולם לא יתפסו העניינים הגשמיים מקום אצלו, שלא יהיה לו עונג בהם, וישתמש בהם רק לעבודת השם!?

אדרבה - טוען הוא - בהיותו עסוק רוב היום בענייני העולם, הרי לא זו בלבד שלא יוכל לפעול בעצמו שיהיה מצבו כדבעי

7. לשון הפסוק, דברים טו, יח.

8. לקו"ת במדבר לו, ד.

[- כראוי] במשך כל היום, אלא יתרה מזו - יתקיים בו "ארץ אוכלת יושביה": התעסקות זו תבלבל אותו ותפריע גם בזמן התורה והתפילה, שגם אז יעלו במוחו מחשבות זרות מטרדתו והתעסקותו בענייני העולם במשך כל היום!

מדבר' במובן הרוחני הוא מקום רחוק מהמולה וטרדות העולם הזה. ובחיים עצמם אלו דברים שהם 'קדושה נטו', כמו תורה ותפילה. לעומת זאת, 'ארץ ישראל' במובן הפנימי היא המרחב שאליו אנחנו חייבים להיכנס כדי לפעול בו - כמו עבודה, חיי משפחה וכל שאר הדברים שמרכיבים את החיים הארציים שלנו.

אומנם התורה מנחה אותנו איך למלא את החיים בקדושה, איך לקיים את כל המרחבים בחיינו ביושר, בכבוד ובהגינות. אך עדיין יש חשש גדול שניבלע ונאבד בהם. הסערות והקשיים פשוט נכנסים לתוך המחשבה וכובשים אותה, בולעים אותנו ולא מאפשרים את השקט הנפשי הדרוש כל כך כדי לקיים חיי רוחניות.

זה הטיעון של המרגלים בשפה שלנו: איך אני יכול להתמסר לעבודת השם באמת, ללמוד ולעיין בתורה בנפש חפה, כאשר השם ברא אותי בתוך עולם שבו כדי לשרוד אני מוכרח לעבוד מצאת החמה עד צאת הנשמה, ושכל יום מזמן לי עוד אתגרים ובעיות אישיות? - אולי באמת עדיף להישאר ב'מדבר', בבועה סגורה, להסתגר בשטיבל מלא ספרי קודש, לא לצאת לעבוד ולא קניות וסידורים ולשכוח מהעולם הזה בכלל? כך לא יהיה לי כלום בראש חוץ מהשם, התורה והתפילה.

"חפץ בנו השם!"

הבנו את טענתם של המרגלים, ואפילו הזדהינו איתה. גם בני ישראל קיבלו את טענת המרגלים והעדיפו להישאר במדבר. כעת עלינו להבין מהי תשובתם של יהושע וכלב - איך הם עונים לפחד הרוחני הזה מפני "ארץ אוכלת יושביה"? נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

ועל זה השיבו כלב ויהושע - "אם חפץ" בנו השם":

כיוון שפנימיות רצונו של הקדוש ברוך הוא היא שאנו נמלא שם את הכוונה של דירה בתחתונים - אזי "לחמנו הם [סר צילם מעליהם] והשם איתנו אל תיראום", אין לנו להתפעל ולהתיירא מהעולם.

כי אף שהעולם נשאר אומנם בגדר הטבע, הרי הקדוש ברוך הוא נמצא תמיד עם בני ישראל, ונותן להם בתוך הטבע עצמו הצלחה למעלה מן הטבע, לעשות מהעולם "לחמנו" - "דם ובשר כבשרו", כשם שמתקיים בנו עתה, בהיותנו במדבר, "ושכנתי בתוכם" - כלי לאלוקות.

מכיוון שזהו רצון השם שיהודים ייכנסו לארץ ישראל, יקבלו אדמות חקלאיות ויגדלו בהם יבול; ובשפה שלנו: מכיוון שהשם רוצה שיהודי יצא לעבוד ויחיה חיים טבעיים ומחוברים לעולם ולא חיי פרישות - לא ייתכן שהיציאה לעולם תיחשב לאילוץ רוחני מסוכן.

במילים אחרות: זו לא התנתקות מהקדושה בלית ברירה, זה המשך ישיר של עבודת השם. זאת אומרת - מתוך עבודת האדמה, מתוך ההתעסקות בצרכים החומריים, אפשר ואפשר לעבוד את השם. העבודה במשרד או במפעל יכולה לרומם את האדם לקדושה בדיוק כמו לימוד תורה בבית הכנסת!

איך קורה הפלא הזה? זה עניין של גישה:

הם [המרגלים] היו סבורים, שכאשר יש לאדם מגע ומשא עם העולם, והוא מצוי בתוך ההנהגה של העולם, אזי "כביכול אפילו בעל הבית אינו יכול להוציא כליו".

אבל האמת היא, שהתורה והמצוות צריכות להתקיים בתוך הנהגה של טבע, כך שמבלי הבט על הגבלות הטבע - אם רק "חפץ" בנו השם", היינו, אם האדם הולך בעולם בשליחותו ובחפצו של הקדוש ברוך הוא, ניתן לו הכוח ליחד את הטבע עם למעלה מן הטבע, ולעשות בתחתונים דירה לו יתברך!

יהודי יכול לגשת לעבודה ולהתעסקות בענייני העולם בשתי דרכים:

ח. פנימיות הרצון (של בעה"ב) ששולט על רצון.

ט. ראה שיחת י"ט כסלו תרצ"ב (לקו"ד ח"ד ע' תשנ"ג).

י. פנימיות הרצון. וראה תניא פכ"ב-כג.

יא. ראה תהלים לו, כג. "היום יום" יו"ד תמוז.

- "עלה נעלה וירשנו אותה".

בזה רמז כלב, שבבואם לארץ ישראל יתוסף בהם סוג חדש של עלייה. לא רק עלייה עד למעלה מן הטבע (כמו במדבר), אלא למקום נעלה יותר, גם מעל ה"למעלה מן הטבע"!

ההתעלות הרוחנית על ידי ה'כניסה לארץ' באופן הנכון היא גבוהה ונעלית הרבה יותר, מה שאי אפשר להשיג כשפורשים מהעולם. למה? כי בעבודת השם כזו מרגישים את הקדוש ברוך הוא נוכח יותר, גם בחלקים הממשיים והחומריים של החיים; כי רואים בצורה מוחשית יותר איך השם מנהל את חיינו בהשגחה פרטית, והאמונה והאהבה אליו רק הולכות ומתעצמות.

רבי אליהו אבן עזרא היה חסיד של הרבי המהר"ש (רבי שמואל) מליובאוויטש. הוא היה איש עסקים מצליח, ודוגמה לחסיד שעובד את השם גם בתוך העסקים.

פעם אמר לו הרבי: "אליהו, אני מקנא בך! אתה נוסע לשוק, רואה הרבה אנשים, וכשבאמצע העסק משוחחים עם מישהו ואומרים לו אמרה יהודית, אמרה מ"עין יעקב [ספר המאגד את אגדות הגמרא]", ומעוררים אותו ללמוד נגלה וחסידות - נעשית מכך שמחה למעלה. ואת השכר השם משלם בנחת, בריאות ופרנסה. וככל שהשוק גדול יותר, יש יותר עבודה, הפרנסה גדולה יותר."

הגישה הראשונה היא גישת המרגלים. כשיהודי מסיים להתפלל ועולה לרכבת בדרכו לעבודה, הוא מרגיש שהוא 'סיים' את שעת עבודת השם שלו ועכשיו הוא יוצא להתעסק בדברים אחרים. כשזו הגישה, העבודה באמת תפריע לו בהתעלות הרוחנית שלו.

הגישה השנייה הפוכה, והיא האמיתית. יהודי שעובד בגישה הזו עולה על הרכבת בידיעה שכעת הוא ממשיך לעבוד את השם, בדיוק כמו בעת התפילה - כי בעבודה הוא יפגוש אנשים וינסה לעזור להם, הוא ישתף אותם בדבר תורה, הוא יחזיק ספר חת"ת וקופת צדקה וגם זוג תפילין במקום בולט לכל המעוניין. באופן כללי, יהודי כזה פועל בתחושה שהוא במשימה קדושה ויש לו שליחות לבצע גם בעבודה - והוא גם יחזור אחרת הביתה. הוא ירגיש שהוא חזר מיום מלא ברוחניות וקדושה.

והאמת מפתיעה עוד יותר: לא רק ש'הכניסה לארץ' לא מדרדרת יהודי שנכנס אליה בגישה כזו, אלא שההיפך הוא הנכון: יהודי כזה יכול 'למצוא' את השם יותר ממה שהוא יכול למצוא אותו בבית הכנסת, בלימוד ובתפילה. זו הכוונה במילים המהדהדות של כלב: "עלה נעלה וירשנו אתה" - על ידי הכניסה לארץ נתעלה עוד יותר מהשהות במדבר!

בלשונו של הרבי:

על פי זה תובן גם הלשון במענה של כלב

יב. ואז גם העלי' הא' נשתנית למעליותא). ולכן על הכניסה לא"י אומר ב' פעמים עלי'. וק"ל. וזהו ג"כ מה שכתוב טובה הארץ מאד מאד ב' פעמים. וראה לקו"ת שלח לו, א. לח, ג.

תרגול מעשית

נחשוב כיצד אנו יכולים להפוך את המשרד, החנות או המפעל להמשך ישיר לעבודת השם. נניח ספרי לימוד במקום מכובד בחדר ההמתנה, נציב זוג תפילין זמין לכל המעוניין, ונשתדל שתמיד יהיה לנו בראש ביציאה לעבודה דבר תורה קצר מוכן להזדמנות מתאימה.



צידה לדרך



וזה כל האדם, ותכלית בריאתו, ובריאת כל העולמות, עליונים ותחתונים, להיות לו דירה בתחתונים! (תניא, פרק לג)

הפרעות בשינה? לישון לבוש בציצית

במכתבך אליי אתה כותב על דבר הפרעות שיש לו [לך – בדרך כלל פנה הרבי למענים בגוף שלישי] בשינה, וששאלת דעת רופא על הנושא ולעת עתה [עד כה] זה לא עזר.

לכל לראש [קודם כל] צריך לבדוק את המזוזות בדירתו, וכן את התפילין שלו, שתהיינה כשרות כדי [לפי ההלכה]. ובכל יום חול קודם תפילת הבוקר [שחרית] יפריש פרוטות אחדות [כמה אגורות] לצדקה. ואחרי התפילה בבוקר בכל יום יאמר את השיעור תהלים היום, כפי שנחלק [לפי הסדר שבו מחולק] ספר התהלים לימי החודש. ומה טוב, שלא רק ביום ילבש טלית קטן בדוק בציציותיו [ציצית כשרה בדוקה], אלא גם יישן לבוש בטלית קטן - ואז תקוותי חזקה היא שיתדרו ענייניו.

אלא שכיוון שלכל דבר צריכה להיות אחיזה בטבע [לפחות עשייה כלשהי על פי כללי המציאות], עליך במקביל לבצע את הוראות הרופא. ובטח הרופא ייתן לו איזה כדורים [גלולות מסוימות] וכיוצא בזה, אז ייקחם [יטול את התרופות] כהוראת הרופא.

אבל לצד זאת, יסיח דעתו לגמרי מעניין [אל תחשוב כלל על] הפרעות השינה, ואז לאט לאט במשך זמן לא ארוך יחזור לאיתנו ככל האדם. וככל שסיח דעתו יותר, ויוסיף בביטחונו בהשם יתברך, שהוא בורא העולם ומנהיגו, יתוסף בברכות השם יתברך ובהצלחתו בנושא הנ"ל ובכל ענייניו.

(אגרות קודש, כרך יח, אגרת ו'תתמו)

ציצית נקייה מיוחדת לתפילה ולשבתות

מכתב לקבוצה של אנשים שהתקרבו לדרך החסידות, וביקשו הדרכה כיצד לשלב את אורח החיים החסידי בחייהם ובעבודתם בתור פועלי 'צווארון כחול'.

נעם לי לקרות [לקרוא] במכתבכם שנמצאים הם [אתם] במסגרת חב"דית. ובוודאי אין צריך [צורך] להדגיש שעניין המציאות [ההימצאות] במסגרת זו פירושה התעניינות בהשקפת העולם של חסידות חב"ד וגם לימוד תורתה, ועוד דבר שהוא העיקר - המשמעות האמיתית של להיות חלק ממסגרת חב"דית צריכה להיות התעניינות באורח החיים החסידי והנהגה מתאים [התנהגות מתאימה] להוראות ומנהגי תורה זו.

אלא שעל כך יש להסתייג ולומר: על פי מה שטבוע בטבע האדם, צריך להתקדם בנושא הזה צעד אחר צעד, ולא לעשות את השינוי באורח החיים בפעם [בבת] אחת מן הקצה אל הקצה [בצורה קיצונית]. אבל הדרך וההליכה צריכה להיות באופן עקבי וברור בכיוון זה של התקדמות לעבר אורח חיים חסידי... כתבתם גם בעניין ציצית, אשר כשאתם הולכים לעבודה מלכלכים את הציצית. הנה בכל זה [למרות שהציצית עשויה להתלכלך בעבודה] צריך לשאת טלית קטן [ללבוש את הציצית] גם בשעות העבודה. ובפרט שבוודאי עיקר עבודתם ורובה של העבודה הם במשך היום, שזהו הזמן שבו יש לקיים את מצוות ציצית. ועליכם להשתדל עד כמה שאפשר שלא ללכלך את הציצית, וכן שיהיה טלית קטן שני [ציצית נוספת] שתישמר נקייה, שאותה ילבשו בזמן התפילה והיא תהיה מיועדת ללבישה בשבת קודש ויום טוב [ובחגים].

בנוגע לשאלתכם על מקום התפילה ואופנה, הנובעת מתנאי העבודה וסדר היום שלכם - מובן שאינני יכול לתת לכם תשובה אחת פשוטה, כי זהו תלוי בתנאים על המקום [בשטח]. ולכן יתייעצו [תתייעצו] עם אלו היודעים בזה [שמכירים את הנושא] ולפי זה תקבלו את ההחלטה הנכונה. ויהי רצון שיחליטו בטוב, באופן מתאים לכוונת התפילה ולמטרתה, שהתפילה היא "עבודה שבלב" המקרבת את האדם לבוראו וממשכת [מביאה למעלה] את ברכות השם יתברך במילוי צורכי האדם לטובה.

(אגרות קודש, כרך יז, אגרת ו'קעד)

הביאור מופיע בגופן כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים - מופיעות בתוך סוגריים.

לבושי הנפש

מאמר "וישלח יהושע" תשל"ו - ספר המאמרים מלוקט, סיון, 380

זו אולי אחת המחשבות הכי מדכדות שעוברות בראשו של כל יהודי שמבקש באמת לעבוד את השם, אך מודע לחולשותיו ואיננו שוגה באשליות שווא: נכון שאני משתדל לקיים ולעשות כל מה שאני חייב, אבל מה הטעם בזה כשאני יודע מי אני מבפנים? אני רוצה להיות 'צדיק', להרגיש ולחוות את הקרבה לאלוקים, להתרומם מעט ולחיות באטמוספירה נשמתית יותר. מה חשוב אם אני עושה או לא עושה כך או אחרת, אם אני מרגיש רחוק?

המאמר שלפנינו נוגע ביסודות עבודת השם בדרך החסידות, ומבוסס על הקריאה החסידית בתורה. כשהחסידות קוראת את התורה, היא לא רואה שם (רק) סיפורים במובן הפשוט, היא רואה מערכת של הוראות בעבודה הרוחנית של יהודי. בפרשה שלנו, למשל, העוסקת בחטא המרגלים - תעסוק החסידות במסרים וברעיונות שטמונים בפרשת המרגלים עבורנו. מתוך פרשת המרגלים במבט החסידי, נמצא את התשובה לשאלה שכה מעסיקה אותנו.

א. אנשים מרגלים

דְּבַמְרָגְלִים שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה כְּתִיב² "שִׁלַּח לָךְ - לְדַעְתָּךְ, אֲנִי אֵינִי מִצְוֶה לָךְ", מִה שָּׁאִין כֵּן שְׁלוֹחַ הַמְרָגְלִים דִּיהוֹשֶׁע הָיָה לֹא מִדַּעְתּוֹ אֲלָא עַל פִּי צִוּי ה'.

וְעוֹד חֲלוּק, דְּהַמְרָגְלִים שֶׁשָּׁלַח יְהוֹשֻׁעַ הָיוּ רַק לִירִיחוֹ, מִנְּעוּלָה שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וְעַל יְדֵי זֶה תָּרוּ אֶת כָּל הָאֶרֶץ⁴. מִה שָּׁאִין כֵּן הַמְרָגְלִים שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה הָלְכוּ בְּכָל הָאֶרֶץ לְאִרְכָּבָה וּלְרַחֲבָה⁵.

לקראת כיבוש ארץ ישראל, נשלחו מרגלים לבדוק אותה. זה קרה פעמיים, פעם אחת על ידי משה רבינו - ששלח מרגלים לכל הארץ, מדעתו; ובפעם השנייה יהושע שלח מרגלים רק ליריחו, על פי ציווי השם.

'כיבוש הארץ' הרוחני: להפוך לאלוקות את הלבושים והמידות

וּנְקַדַּת הַבְּאוּר בָּזָה, שֶׁהַצִּוּי דְּכַבּוּשׁ הָאֶרֶץ (בְּרוּחָנִיּוֹת) הוּא (כְּכָל הַצִּוּיִּים שֶׁבִּתְוֵרָה) עֲנִין נִצְחִי בְּכָל דּוֹר וָדוֹר⁶. דְּכָל אֶחָד וָאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְכַבּוֹשׁ⁷ כָּל הַפְּחוֹת וְהַעֲנִינִים דְּגוּפוֹ וְנַפְשׁוֹ הַבְּהִמִית (אֶרֶץ כְּנַעַן) וְלַעֲשׂוֹתָם כָּלִים לְאִלְקוּת (אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל).

וְהַחֲלוּק בֵּין יְרִיחוֹ לְכָלִּלּוֹת הָאֶרֶץ בְּנֶפֶשׁ הָאָדָם

כיבוש הארץ במובן הרוחני הוא 'לכבוש' את כוחות הנפש לקדושה: השליטה על המידות שבנפש (כל הארץ) שייכת רק לצדיקים (לך, לדעתך), כי הן שייכות למהות הנפש ולכן קשה מאד לשנות אותן; ואילו השליטה על לבושי הנפש (יריחו) היא מצווה על כל אדם, כי האדם יכול לשלוט בהם כרצונו.

שני הבדלים בשליחת המרגלים: אצל משה - מדעתו ולכל הארץ; אצל יהושע - בציווי השם וליריחו

וַיִּשְׁלַח¹ יְהוֹשֻׁעַ [בֶּן נֹון מִן הַשְּׁטִיִּים] שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִמֶּרְגְּלִים [חָרַשׁ לְאֹמֹר לָכֵן רָאוּ אֶת הָאֶרֶץ וְאֶת יְרִיחוֹ. וּמִבְּאֵר בְּלֻקוֹטִי תוֹרָה הַחֲלוּק בֵּין הַמְרָגְלִים שֶׁשָּׁלַח יְהוֹשֻׁעַ לְהַמְרָגְלִים שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה:

2. פרשתנו יג, ב ובפרש"י עה"פ, סוטה לד, ריש ע"ב. ועד"ז בתנחומא פרשתנו ה (בסופה). במדב"ר פרשתנו פט"ז, ח.
3. ראה במדב"ר פט"ז, טו. תנחומא בהעלותך יז.
4. כמובן בפשטות. ולהעיר גם מיהושע שם, ג "לחפור את כל הארץ באו". וזהו גם "לכו וראו את הארץ ואת יריחו" (יהושע שם, א) - "ראו את הארץ" ע"י "את יריחו".
5. פרש"י פרשתנו יג, כא, שם, כה.
6. ובאזה"ת שם ע' תמ "דודאי פשוט שבח" נתינת הארץ לישראל ישנו גם עתה ברוחניות".
7. להעיר מתניא פ"ט (יד, רע"א), דהמלחמה של נה"א ונה"ב "על הגוף וכל אבריו" היא דוגמת מלחמת שני מלכים על עיר "שכל אחד רוצה לכבשה".

1. יהושע ב, א. הפטרת ש"ק פ' שלח.

הוא⁸: דיריחו הוא שלושת הלבושים מחשבה דבור ומעשה, וכללות הארץ הם המדות שבאדם.

לבושים – ברשותו של אדם; מידות – רק לצדיקים

וזהו מה שהצווי ליהושע לשלח מרגלים היה שילכו רק ליריחו, כי מחשבה דבור ומעשה הם ברשותו של אדם, ולכן יש צווי לכל אחד ואחד לתור ולבחון את המחשבה דבור ומעשה שלו שיהיו כלם להוי'.

מה שאין כן המדות שבלב אינם ברשותו של כל אדם, ד"צדיקים (דוקא) לבם ברשותם⁹. ולכן במרגלים ששלח משה לתור את כל הארץ (לבחון את המדות, שיהיו כלם להוי') כתיב "שלח לה - לדעתה, אני אני מצוה לה", כי העבודה דכבוש המדות (בשלמות) היא דוקא על ידי גלוי בחינת משה, ואינה שוה לכל נפש.

לבושים אפשר לפשוט; מהות קשה לשנות

הטעם לזה שמחשבה דבור ומעשה הם ברשותו של אדם, מה שאין כן המדות שבלב, הוא¹⁰ כי מחשבה דבור ומעשה הם לבושי הנפש.

ולכן, כמו שלבושי הגוף, עם היות שהאדם צריך ללבושים, מכל מקום ביכולתו לפושטם. ומכל שכן שאינו מוכרח בלבושים אלו שלובש עכשו, וביכולתו להחליפם בלבושים אחרים. על דרך זה הוא בלבושי הנפש, דהלבושים דבור ומעשה אפשר לפושטם. וגם המחשבה שהיא בתמידות, נחלפת במחשבה אחרת.

מה שאין כן השכל והמדות הרי הם מהות הנפש¹¹. ולכן, בכדי לשנותם צריך ליגיעה, ועד לנתינת כח מיוחד מלמעלה.

אך על אף שעיקר עבודתו של הבינוני היא בשליטה על הלבושים, עליו להשתדל ככל יכולתו לתקן גם את מידות הנפש. ולכן גם שליחת מרגלי משה לכל הארץ – הם הוראה בתורה עבור כל אחד.

גם מרגלי משה – הוראה לכל אחד

והנה, התורה היא נצחית. ומזה מוכן, דזה שמספר בתורה גם שלוח המרגלים דמשה לתור את כל הארץ, הוא הוראה נצחית לכל אחד ואחד משרא"ל.

גם הבינוני צריך להשתדל בעבודת הצדיקים

ויבין זה בהקדם המבאר בתניא¹² בענין צדיקים ובינונים,

שעבודת הבינונים היא בעקר בלבושי הנפש, מחשבה דבור ומעשה. ולכן מדת הבינוני היא מדת כל אדם. שגם כשהלב חומד ומתאנה איזו תאוה, ביכולתו להתאפק¹³ ולמשל ברוח תאוותו שבלבו שלא למלאה במעשה דבור ומחשבה (שלא לחשב על דבר זה ברצונו¹⁴). ועד שביכולתו להסיח דעתו ממנה לגמרי.

מה שאין כן עבודת הצדיקים היא בעקר במדות שבלב (אהבה ויראה), ואין כל אדם זוכה לזה. כי בדרך המסור לב אין לאדם משפט הבחירה כל כך.

אלא שאף על פי כן, "משביעין (לכל אחד ואחד משרא"ל) תהי צדיק"¹⁵, שכל אחד צריך גם להשתדל בעבודת הצדיקים - כי כל אחד ואחד משרא"ל צריך לעשות כל מה שביכולתו לקיים את השבועה שמשביעין אותו 'תהי צדיק'¹⁶.

עיקר העבודה הוא בלבושי הנפש

ב. תהי צדיק

עבודת הבינונים היא לשלוט על לבושי הנפש – המחשבה, הדיבור והמעשה; עבודת הצדיקים היא להפוך גם את המידות לקדושה.

12. פ"ד.

13. לשון אדה"ז בתניא פ"ב (זו, א).

14. כ"ה לכאורה הכוונה בתניא שם (וראה שם יו, ב). ועפ"ז מובן מה שמוסיף לאח"ז "ולהסיח דעתו לגמרי" – דלא רק שלא יחשוב ברצונו אלא שגם "יסיח דעתו (ויתרה מזו) לגמרי".

ועד"ז בפ"ד "לעשות ולדבר ולחשוב גם מה שהוא נגד תאות לבו", ולאח"ז מוסיף "להתגבר ולהסיח דעתו ממנה לגמרי".

ועפ"ז יומתק שכשמדבר בענין "להסיח דעתו" אומר "להתגבר ולהסיח דעתו", משא"כ ב"לעשות ולדבר ולחשוב" אינו אומר "להתגבר". ועצ"ע.

15. נדה ל, ב.

16. בלקו"ת שם (נב, א) כותב הצ"צ בהגהה "ועיני בסב"ש פ"ד". ויש לומר, שמזמן בזה לתרץ מ"ש בתורה שילוח המרגלים דמשה, ככפנים.

8. לקו"ת שם נא, ד ואילך. אזה"ת שם ע' תמא ואילך.

9. בר"פ ל"ד, י. ועוד. וראה תניא פ"ז.

10. ראה גם ד"ה ונחה עליו רוח הוי' ג' ה'תשי"ד סעיף ב. וש"נ.

11. תניא פ"ב ופי"ג (כ"ז פעמים). ועד"ז תניא רפ"ג ורפ"ו. וראה תו"א ר"פ וירא. לקו"ת ויקרא ד, ב. ובכ"מ.

הלבושים, דְּשָׂרָשׁ הַלְבוּשִׁים הוּא לְמַעַלָּה מִשָּׂרָשׁ
הָאָדָם הַמְלָכֶשׁ בָּהֶם. וּמַעַלָּה זֶה שְׂמֵצָד שְׂרָשׁ,
נִכְרַת בָּהֶם גַּם לְאַחֲרֵי שְׁנִמְשָׁכוּ לְמִטָּה. וְזֶהוּ מֵהַ
שְׁהַלְבוּשִׁים הֵם מְקִיפִים עַל הָאָדָם וּמוֹסִיפִים בּוֹ
יְפִי וְתַפְאֶרֶת, לְפִי שְׁבָשָׂרָשׁ הֵם לְמַעַלָּה מִהָאָדָם.
וְעַל דֶּרֶךְ זֶה הוּא גַם בְּלְבוּשֵׁי הַנֶּפֶשׁ מִחֻשְׁבָּה
דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, דְּשָׂרָשׁ הַלְבוּשִׁים הוּא לְמַעַלָּה
מִהַנֶּפֶשׁ.

וְלָכֵן, עַל יְדֵי הַמַּחֲשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה דְּתַרְי"ג
מַצּוֹת, שֶׁהֵם הַלְבוּשִׁים דְּנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית, נַעֲשֶׂה
עֲלֶיהָ בְּהַנְשָׂמָה, לְמַעַלָּה יוֹתֵר מִכְמוֹ שֶׁהִיא מַצָּד
עֲצָמָה¹⁹;

וְעַל יְדֵי הַמַּחֲשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה בְּעִנְיַי הָעוֹלָם
שְׂאִינֵם לְשֵׁם שְׁמַיִם, הַלְבוּשִׁים דְּנֶפֶשׁ הַבְּהִמִית,
נַעֲשֶׂה יְרִידָה בְּנֶפֶשׁ הַבְּהִמִית לְמִטָּה יוֹתֵר מִכְמוֹ
שֶׁהִיא מַצָּד עֲצָמָה²⁰.

וּמִכֵּינֵן שְׁנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית מְלַכְשֵׁת בְּנֶפֶשׁ הַבְּהִמִית,
עַל יְדֵי הִירִידָה בְּנֶפֶשׁ הַבְּהִמִית נַעֲשֶׂה יְרִידָה גַּם
בְּנֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית, שְׁנֶפֶשׁ הַבְּהִמִית מוֹרִידָה גַּם אֶת
נֶפֶשׁ הָאֱלֹקִית (הַמְלַכְשֵׁת בָּהּ) לְמִטָּה מִטָּה²¹.

לִכֵּן עֵיקַר עֲבוּדַת הָאָדָם הוּא הַהֲתַנְהוּת בְּפוּעַל בְּלְבוּשֵׁי הַנִּשְׁמָה

וְזֶהוּ מֵהַ שְׂעָקָר עֲבוּדַת הָאָדָם הִיא "סוּר מֵרַע
וְעֵשֶׂה טוֹב" בְּפִעֵל מִמֶּשׁ בְּמַחֲשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה²².

כִּי הַפְּנִיָּה בִּירִידַת הַנִּשְׁמָה לְמִטָּה הִיא בְּכַדִּי
שֶׁעַל יְדֵי עֲבוּדָתָהּ לְמִטָּה תִּתְעַלָּה לְמַעַלָּה יוֹתֵר
מִכְמוֹ שֶׁהִיא מַצָּד עֲצָמָה (כְּמוֹ שֶׁהִיָּתָה קוֹדֶם
יְרִידָתָה). וְעֲלֶיהָ זֶה נַעֲשִׂית דּוֹקָא עַל יְדֵי הָעֲבוּדָה
בְּהַלְבוּשִׁים דְּמַחֲשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, דְּגִמְת
הַלְבוּשִׁים כְּפִשּׁוּטִם שֶׁעַל יָדָם דּוֹקָא מְתוּסָף יְפִי
וְתַפְאֶרֶת בְּהָאָדָם הַלּוֹבֶשֶׂם.

וְזֶהוּ מֵהַ שְׁגָם הַסְּפוּר דְּשִׁלּוּחַ הַמַּרְגְּלִים
(דְּמִשָּׁה) לְתוֹר אֶת כָּל הָאָרֶץ נִכְתָּב בְּתוֹרָה (מְלִשׁוֹן
הוֹרָאָה¹⁷) - שֶׁכָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל צָרִיךְ לְתוֹר וּלְבַחֵן
אֶת הַמִּדּוֹת שְׁלוֹ, שִׁיְהִיו כּוֹלֵם לַהֲוֵי.

אֲלָא שְׂאָף עַל פִּי כֵּן, בְּמַרְגְּלִים דְּמִשָּׁה כְּתִיב
"שְׁלַח לָךְ - לְדַעְתָּךְ, אֲנִי אֵינִי מַצּוּהָ לָךְ". כִּי עֵקֶר
הַצּוּי הוּא עַל הַמַּחֲשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה (כְּבוּשׁ
יְרִיחוֹ), שֶׁבָּהֶם דּוֹקָא הַרְשׁוּת נְתוּנָה לְכָל אָדָם, מֵהַ
שְׂאִין כֵּן בְּמִדּוֹת שְׁכִלָּב.

ג. יוֹפִי וְתַפְאֶרֶת

עַד עַכְשִׁיו רֵאִינוּ שֶׁכָּל יְהוּדִי צָרִיךְ לְהִשְׁתַּדֵּל
לְתַקֵּן גַּם אֶת מִידוֹת הַנֶּפֶשׁ, וּשְׂיַחֵד עִם זֹאת,
עֵיקַר הָעֲבוּדָה שְׁלוֹ הוּא בְּשִׁלּוּטָה עַל לְבוּשֵׁי
הַנֶּפֶשׁ שְׁנִמְצָאִים בְּרִשּׁוֹת.

כַּעַת נִרְאֶה חִידוּשׁ עֲמוּק יוֹתֵר: שׁוּרֵשׁ
הַלְבוּשִׁים גְּבוּהָ מִהַנִּשְׁמָה עֲצָמָה, וְלָכֵן
הָעֲבוּדָה ב'לְבוּשִׁים' גּוֹרֶמֶת לְנִשְׁמָה עֲלִיָּה
שְׂאוּתָהּ הִיא לֹא יִכּוֹלָה לְהִשִּׁיג בַּעֲצָמָה. וְזוֹ
הַסִּיבָה לִכְךָ שֶׁעֵיקַר הָעֲבוּדָה הוּא דּוֹקָא
ב'לְבוּשִׁים', כִּי זֶה מֵהַ שְׁמִשְׁפִּיעַ וְנוֹגַע יוֹתֵר
לְמַצֵּב הָרוּחָנִי שֶׁל הַנִּשְׁמָה.

הָעֲבוּדָה עִם הַלְבוּשִׁים – נוֹגַעַת יוֹתֵר

מֵהַ שְׂעָקָר הָעִנְיָן שֶׁדוֹרְשִׁים מְכָל אֶחָד וְאֶחָד
הִיא הָעֲבוּדָה בְּמַחֲשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה, הוּא לֹא רָק
מִפְּנֵי שֶׁהֵם בְּרִשּׁוֹתוֹ כִּנְ"ל, אֲלָא גַּם לְפִי שִׁזָּה נוֹגַע
יוֹתֵר.

הַלְבוּשִׁים מַעֲלִים וּמוֹרִידִים אֶת הַנִּשְׁמָה יוֹתֵר מִכְּפִי שֶׁהִיא מַצָּד עֲצָמָה

וְיֻכַּח זֶה בְּהִקְדָּם הַמְּבָאָר בְּכִמָּה מְקוֹמוֹת¹⁸ בְּעִנְיָן

19. תְּנִיָּא פ"ד.

20. רֵאֵה תְּנִיָּא פ"ו. וּבִקְצוּרִים וְהַעֲרָוֹת לְתַנִּיָּא לַהֲצִ"צ (ע' ג) דְּלְבוּשֵׁי נֶפֶשׁ
הַבְּהִמִית "טְמָאִים יוֹתֵר מִמֶּנָּה". וְעִ"פ מ"ש שֵׁם (ע' פ) בְּעִנְיָן "לְבוּשֵׁי
מִסְבָּא" "דְּגַם בְּקִין יֵשׁ אֲבִי"ע" – יֵשׁ לִמּוֹר, דּוּחַ שְׁלֻבוּשֵׁי נֶפֶשׁ הַבְּהִמִית
"טְמָאִים יוֹתֵר מִמֶּנָּה" הוּא גַּם כִּשְׁהַמַּחֲשָׁבָה דְּבוּר וּמַעֲשֵׂה הֵם בְּלִי
תַּאוּה וְרַק שְׂאִינֵם לְשֵׁם שְׁמַיִם – אִף שֶׁאֵין הֵם ק"נ וְאִינֵם יוֹרֵדִים בְּגִקְה"ט
(קְצוּרִים וְהַעֲרָוֹת שֵׁם פ"ז).

21. רֵאֵה תְּנִיָּא סִפְכ"ד. וּבִכ"מ.

22. זֶה שְׂצִרִין לַאֲהוּי"ר הוּא בְּכַדִּי שֶׁהַתוֹמַת"צ (שְׁבַמְחֻדוֹמ"ע) יִהְיוּ פְּרַחַ
לְעִילָא, שְׁלֹכֵן נֶק' בְּשֵׁם "גְּדִפִין" (תְּנִיָּא סִפְכ"מ – נה, סע"ב).

17. רֵאֵה זִח"ג נג, ב.

18. רֵאֵה לְקוּ"ת בְּרִכָּה צט, א וְאִילָן. סִידוּר (עם דִּא"ח) כ, ב וְאִילָן. רְכוּ,
ב. וּבִכ"מ.

להפוך קודש לחול?

רבי אלעזר המודעי אומר: המחלל את הקדשים, והמבזה את המועדות, והמלבין פני חברו ברבים, והמפר בריתו של אברהם אבינו, והמגלה פנים בתורה שלא כהלכה – אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא (משנה יא)

הנקודה המשותפת לחמשת הדברים המפורטים במשנה היא שבכולם האדם מתכוון לבטל דבר שבקדושה שהתחדש על ידי פעולה של בן אדם:

"המחלל את הקודשים" - רוב ענייני הקודשים הם דברי חולין שאנשים הקדישו אותם, כמו בהמה שהקדישו אותה לקורבן, תרומות ומעשרות ועוד. מי ש"מחלל" את הקודשים מתכוון להפר את אותה קדושה ולהחזיר את הדבר שהתקדש למצב החולין שבו היה קודם לכן.

"המבזה את המועדות" - בשונה מקדושת השבת שקבועה ולא תלויה בבני האדם, קביעת המועדים נמסרה לבית דין והם אלו שהופכים את הזמן של ימי החול לימים טובים וזמנים קדושים. מי שמבזה את הימים האלו מתכוון לבטל את אותה קדושה.

"המלבין פני חברו ברבים" - חברות ואחוה נוצרות מהתנהגויות ומעשים של בני האדם זה לזה. מי שמלבין פני חברו ברבים, הרי לוקח את אותו כוח מופלא של יצירת חברות חיובית ומשתמש בו למטרה ההפוכה בדיוק, כדי לפגוע ולבייש.

"המפר בריתו של אברהם אבינו" - את ברית המילה והקדושה שהיא משרה עלינו, הנחיל לנו אברהם אבינו. מי שמפר את הברית, מתכוון לחלל ולהפקיע את הקדושה הזו.

"המגלה פנים בתורה שלא כהלכה" - הידע וההבנה בתורה מצטברים במהלך הדורות, ונקנים על ידי לימוד של האדם מרבותיו, והמטרה היא לדעת כיצד להתנהג על פי התורה וליישם את הדברים. מי שמגלה פנים בתורה שלא כהלכה, לא רק שלא מקיים את הדברים הלכה למעשה, אלא מנצל את הידע שלו בתורה כדי לטעון בשם התורה נגד ההלכה.

על התנהגויות אלה נאמר שמי שעושה כך אין לו חלק לעולם הבא, מפני שבזה הוא פוגע ביסוד עיקרי שקבע הקדוש ברוך הוא. ה' העניק לכל יהודי את הכוח להפוך את החול לקודש ולהחזיר

קדושה לדברי החולין, ויהודי שמנצל את הכוח הזה למטרה הפוכה - פוגע בתכלית השליחות בעולם.

(ביאורים לפרקי אבות, כרך א, עמוד 158)

והנה ה' ניצב עליו

הכל צפוי, והרשות נתונה, ובטוב העולם נידון, והכל לפי רב המעשה (משנה טו)

הכול צפוי - מלך מלכי המלכים צופה ומביט בהנהגתו של כל יהודי לפרטי פרטים. כלשון המפורסמת של אדמו"ר הזקן בספר התניא: "והנה ה' ניצב עליו, ומלוא כל הארץ כבודו, ומביט עליו ובוחר כליות ולב אם עובדו כראוי". לכן על האדם להיות זהיר בכל פרט בהתנהגותו.

ועל כך ממשיכה המשנה ואומרת:

והרשות נתונה - מאחר שהקדוש ברוך הוא "מלוא את כל הארץ ממש בזמן ומקום", כדי שהאדם יוכל לעשות משהו בכלל, ובטח כדי שיוכל לעשות משהו נגד רצון ה', חס ושלום, דרושה נתינת כוח מיוחדת על זה מלמעלה. ואכן, יכולת הבחירה הזו נתונה במיוחד לאדם לשם כך, כמו שנאמר בפסוק: "החיים והמוות נתתי לפניך, הברכה והקללה, ובחרת בחיים". וכאשר אדם מתבונן בזה שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו נותן לו בחירה חופשית בכדי שיוכל לקיים את הציווי "ובחרת בחיים", הוא מקיים את הציווי מתוך אהבה והתמסרות.

ועוד אומרת המשנה:

ובטוב העולם נידון - כשאדם עומד לפני המלך, נחשבת אפילו פגיעה קלה בכבוד המלך למרידה במלכות. והרי כל אדם יודע בעצמו האם התנהגותו מתאימה והולמת לפני ה'. אך על כך אומרים לנו: הקדוש ברוך הוא ברחמיו המרובים מוצא לימוד זכות עלינו, ודן אותנו בחסד ובטוב.

מכאן עלינו ללמוד שגם אחד כלפי השני עלינו לנהוג לפנים משורת הדין, וכך יתנהגו גם איתנו מלמעלה. ועל כך מוסיפה המשנה ואומרת:

והכול לפי רוב המעשה - האדם יכול להרבות ולהגדיל את הזכויות של המצוות שמקיים. למשל, כשנותן צדקה יחלק את הסכום לפעילות רבות, ובכך הוא מכפיל את הזכויות שלו.

(ביאורים לפרקי אבות, כרך א, עמוד 175)

פרשת שלח

השליחות הזו היא שלך

שְׁלַח לְךָ אֲנָשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אָנֹכִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל, אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כָל נָשִׂיא בָהֶם (במדבר, פרק יג, פסוק ב)

שְׁלַח לְךָ – לְדַעְתְּךָ, אֲנִי אֵינִי מֵצִיחַ לְךָ, אִם תִּרְצֶה שְׁלַח (רש"י)

מובן מאליו שגם אילו לא היו נשלחים המרגלים לתור את הארץ, בני ישראל היו מנצחים במלחמה וכובשים את הארץ - כי הלוא הקדוש ברוך הוא הבטיח להם שהם יירשו את הארץ. ובכל זאת שלח את המרגלים שיבררו כיצד נוח יותר לכבוש את הארץ, משום שלהגשמת השליחות צריך לעשות 'כלי' בדרך הטבע, וכדי לעשות את רצון ה' חובה לחפש את הדרכים הטובות ביותר שישנן כדי להשיג את המטרה. כך גם בעבודת ה' של כל יהודי. לכל אחד ניתנה שליחות אלוקית 'לכבוש' את חלקו בעולם ולעשות ממנו 'ארץ ישראל', מרחב של קדושה ואלוקות. וכאן מלמדת אותנו התורה ששליחות זו צריכה להיות "לדעתך": השליח חייב להשתמש בשכלו כדי לחפש ולמצוא את הדרכים הטובות והמתאימות ביותר לקיום השליחות, להעריך את המצב הפרטי ולמצוא את המילים המתאימות איך לדבר עם הזולת וכיצד בזה כדי להגשים את השליחות ולמלא את ייעודו.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך יג, עמוד 40. התוועדויות, תשמ"ח, כרך ג, עמוד 512)

זה מתחיל בלב

וְהָיָה לָכֵן לְצִיָּת וְרֵאיוֹתֵם אֶת וַיִּכְרַתֶּם אֶת כָּל מִצֵּית ה' וְעִשִּׂיתֶם אִתָּם, וְלֹא תִתְּרוּ אַחֲרָי לְבַבְכֶּם וְאַחֲרָי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר אִתָּם זֵנִים אַחֲרֵיהֶם (פירק טו, פסוק לט)

מדוע הקדים הפסוק "לבבכם" ל"ענייכם"? הרי בפועל סדר הפעולות הוא הפוך: קודם כל העין רואה משהו ואז הלב חומד בו! אלא שלפעמים מרגיש אדם בליבו משיכה לא מוסברת לרע, והיא זו שגורמת לו להביט ולהסתכל במה שלא צריך לראות, ואחר כך להתעורר בתאוה וחמדת הלב בצורה גלויה.

(הרבי - ספר המאמרים, תשי"א, עמוד 338)

פרשת קורח

לשאוף זה טוב

שמה של הפרשה היא פרשת קורח. ועל כך נשאלת השאלה: כיצד זה נקראה פרשה בתורה על שם רשע?

אלא שבתוך מחלוקתו של קורח, שבאופן כללי הייתה דבר שלילי, היה גם עניין אחד חיובי, והוא - שאיפתו להיות כוהן גדול. עצם הרצון להיות בדרגת כוהן גדול הוא דבר טוב, וראוי שיהיה בלב כל יהודי.

(הרבי - התוועדויות, תשמ"ח, כרך ג, עמוד 537)



ווארט חסידות

רעיונות קצרים מתורת החסידות על פרשת השבוע - רעיון אחד לכל יום



כתגם חסידי מביא לצלילות הדעת ו"מנקה" את הלב.

הנהגה טובה חסידית מאירה את הבית.

ניגון חסידי מחזק את התקוה והבטחון, מביא שמחה ומעמיד את הבית ואת בני הבית בקרן אורה. (היום יום, כ"ב תמוז בשם הרבי הרש"ב נ"ע)



לא רק מעשה

וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה' את אשר לו ואת הקדוש והקריב אליו, ואת אשר יבחר בו יקריב אליו

(פרק טז, פסוק ה')

פרשת קורח אירעה לאחר שובם של המרגלים משליחותם לתור את הארץ, וזה לא בכדי אלא שהמחלוקת של קורח על משה רבינו התעוררה בעקבות סיפור המרגלים.

המרגלים רצו להישאר במדבר ולהתמסר ללימוד התורה במנוחה ובשלווה, הרחק מטרדות העולם, ולא רצו לעסוק בקיום המצוות המעשיות כמתחייב בארץ ישראל. כאשר הוכח לכל שהם טעו, ושצריכים בכל זאת להיכנס לארץ ולקיים שם את המצוות המעשיות כי "המעשה הוא העיקר", עמד קורח וטען: אם כך, שהעיקר הוא קיום המצוות בפועל - מה יתרונו של משה רבינו? הרי בעשיית המצוות כולם שווים, "ומדוע תנשאו?"

על כך ענה לו משה: **"בוקר - וידע ה'".** כלומר: אומנם המעשה עצמו זהה אצל כולם, אך גם בקיום המצוות המעשיות יש עוד רובד חשוב מאד. מעשה המצוות צריך להיות **מואר** באור וחיות פנימיים של אהבת ה' ויראתו, כך שיביא את האדם **לדעת את ה'** ולגלות בקרבו את האלוקות. ובעבודה הפנימית הזו יש ויש הבדל גדול בין משה רבינו לכל שאר ישראל.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ד, עמוד 1048)

לקרב אפילו רשעים

ויקם משה וילך אל דתן ואבירם, וילכו אחריהם וקנו ישראל

כסבור שישארו פנים, ולא עשו (רש"י)

לפנינו לימוד נפלא בהלכות אהבת ישראל: גם לאחר שכבר נגזר דינם של אותם רשעים, חיפש משה רבינו דרך ועצה איך להציל את דתן ואבירם מלרדת חיים אל השאול. אם כך, כאשר מדובר על יהודי שרחוק מתורה ומצוות בגלל היותו "תינוק שנשבה", בוודאי ובוודאי שחוב קדוש על כל אחד ואחד לעשות כל מה שתלוי בו כדי להציל אותו ולקרב אותו לאבינו שבשמיים.

(הרבי - שיחת שבת פרשת קורח תשמ"ה)

לחיות בשאול?

ואם בריאה יבראה ה' ופצתה הארמה את פיה ובלעה אתם ואת כל אשר להם ויירדו חיים שאלה, וידעתם כי נאצי

האנשים האלה את ה' (פרק טז, פסוק ל')

"חיים שאולה" - אכן דבר מפליא, גם מי שמצוי ב"שאול" חושב הוא שהוא חי. אך יש בכך גם ברכה, והיא שגם בהיותם ב"שאול" אכן יהיו "חיים" ויוכלו לעשות תשובה.

(הרבי הרי"צ - היום יום, עמוד טה)

לעזור ולדבוק

וגם את אחיך מטה לוי שבת אביך הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך ואתה ובניך אתך לפני אהל העדת

(פרק יח, פסוק ב')

בני שבט לוי מקושרים ודבקים בקדוש ברוך הוא, שהרי השם "לוי" עצמו מורה על חיבור - כמו שמו המקורי של לוי, שנקרא כך על שם ש"הפעם יילווה אישי אליי". מצד שני, עבודת הלויים היא רק סיוע בידי הכוהנים, בעוד הם עצמם אינם משרתים בקודש.

איך מתיישבים שני הדברים?

ההסבר הוא ששני הדברים תלויים זה בזה. מכיוון שהלויים רק עזרו לכוהנים, שהם יוכלו להיות משרתי עליון - הם לא הרגישו את עצמם 'מציאות' כלל, ודווקא משום כך הם אכן זכו להגיע לדבקות אמיתית בקדוש ברוך הוא.

(הרבי - שיחת שבת פרשת שלח תשמ"ה)

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

כב סיוון

תש"ז

בתלמוד ירושלמי ומפרשיו, ברמב"ם ובלקוטי תורה עם העיי"ס [- ציוני אדמו"ר הצמח צדק לעיין במקומות נוספים]. לכו קבלו את פניו".

בגלל ההתרגשות העצומה שבה היה נתון אדמו"ר הרי"צ, נפגשו עימו הרבי והרבנית לראשונה רק כעבור שלושה ימים מבואם לארצות הברית.

מיד עם בואו של הרבי לארצות הברית, פעילות הפצת היהדות והחסידות קיבלה תנופה חדשה. נוסדו שלושת המוסדות המרכזיים "מחנה ישראל", "קה"ת" ו"מרכז לענייני חינוך", שנמסרו לניהולו של הרבי על ידי אדמו"ר הרי"צ. הרבי גם החל להתוועד עם החסידים, על פי הוראתו של אדמו"ר הרי"צ, מדי שבת מברכים.

הרבי והרבנית התגוררו בחדר בבניין 770, עד ששכרו דירה ברחוב ניו יורק, אז הפך החדר ב-770 למשרדו של הרבי.

תש"ז

הרבנית חנה, אימו של הרבי, הגיעה לנמל ניו יורק בליווי הרבי.

תנש"א

לקראת יובל לבואם של הרבי והרבנית לארצות הברית, נערך קובץ מיוחד שכלל את סיפור נס ההצלה, ראשי פרקים מתולדות פעילות הרבי, וכן שיחות ומאמרים בנושא, שיצאו לאור בשנים קודמות. הרבי הורה להדפיס את הקובץ, ובכ"ח סיוון חילק עותק לכל אחד בצירוף שטר של דולר לצדקה.

כח סיוון

תרנ"ו

נערכו קישורי התנאים של אדמו"ר הרי"צ עם הרבנית נחמה דינה, בתו של הרב הקדוש רבי אברהם שניאורסון מקשינב, בנו של הרב הקדוש רבי ישראל נח מניעז'ין, בן אדמו"ר הצמח צדק.

תש"א

הרבי והרבנית חיה מושקא הגיעו לארצות הברית, לאחר הימלטות מצרפת הכבושה ביד הנאצים, והפלגה של אחד עשר יום מאירופה.

רק בשנת תשמ"ג, בעקבות הדפסת כרך אגרות קודש של אדמו"ר הרי"צ ובו מכתב שעסק בנושא, נודע לציבור הרחב התאריך, ואז נקבע יום זה לחג ומועד על נס ההצלה של הרבי והרבנית מידי הנאצים.

אדמו"ר הרי"צ, שנבצר ממנו לקבל את פניהם של בתו וחתנו בנמל בשל מצב בריאותו, מינה משלחת של ארבעה מחשובי הרבנים לקבל את פניהם, ואמר להם: "אני ממנה אתכם כשלוחים שתלכו ותקבלו את פניו של חתני. אגלה לכם מי הוא: הוא עורך "תיקון חצות" בכל לילה, הוא בקי בעל פה בתלמוד בבלי עם הר"ן, הרא"ש והרי"ף,

שבת קודש פרשת שלה כג סיוון – שבת מברכים חודש תמוז

תהלים

בבוקר לפני התפילה אומרים את כל התהלים בציבור¹. נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט².

אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. ואם יש חיוב (יארציט או משהו בשנת אבל), יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים (לאחר אמירת ה"ה רצון"³).

אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים⁴.

ברכת החודש

לפני ברכת החודש מכריזים את זמן מולד הירח, כי נכון שיידעו את זמן המולד לפני שמברכים את החודש⁵.

מולד הירח בשבת קודש, בשעה 13:09 ועשרה חלקים.

החזן בברכת החודש (זה לא מוכרח להיות החזן של שחרית או של מוסף) אומר את הברכה בעמידה, וגם הציבור עומד.

החזן לוקח את ספר התורה ומחזיק אותו בידו באמירת ברכת החודש⁶.

בברכת החודש אומרים: "ראש חודש תמוז ביום השבת-קודש ולמוחרתו ביום הראשון, הבא עלינו לטובה".

אחרי שמסיימים את ברכת החודש, החזן מוסר את ספר התורה לאדם אחר שיחזיק אותו בישיבה, והציבור רשאי לשבת.

לא אומרים "אב הרחמים".

אחרי "אשרי" החזן שוב לוקח את ספר התורה וקורא "יהללו".

אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת⁸, ובהתוועדות יוסיפו באמירת דברי תורה ובקבלת החלטות טובות בלימוד התורה וקיום המצוות⁹.

יש לוודא שאחרי ההתוועדות אוכלים סעודת שבת בבית וממשיכים את ההתוועדות עם בני הבית¹⁰. כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התוועדות¹¹.

פרקי אבות

לאחר תפילת מנחה קוראים את פרק שלישי בפרקי אבות.

יום המישי

כח סיוון

ביום זה ניצלו הרבי והרבנית מאירופה הכבושה בידי הנאצים, בהגיעם לארצות הברית. יום זה נקבע על ידי הרבי כיום סגולה, בו עורכים התוועדויות חסידיות ומקבלים החלטות טובות בתחום הפצת היהדות והחסידות¹².

בשבת הבאה, השבת שלפני יום ההילולא ג' תמוז, צריכים כולם לעלות לתורה ולשם כך יש לקיים מניינים רבים לקריאת התורה. כהנהגה לכך, כל מי שיודע לקרוא בתורה צריך להתכונן לכך ולהכין את הקריאה, כדי שכולם יוכלו לעלות לתורה.

1. אג"ק אדמו"ר מהור"צ ח"ג עמ' תל.

2. כך נוהג הרבי וכל הציבור עימו.

3. אג"ק של הרבי כרך י עמ' דש. ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

4. אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבס"ס תהלים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

5. סידור אדמו"ר. ליקוטי מהרי"ח (בראש ח"ג, בהשטות לח"ב פחב), ושערי-רחמים על השערי-אפרים שערי ס"ק מז.

6. קצות השלחן סי' פג בבדה"ש ס"ק י, משערי אפרים שם ס"ו. ראה

משנה-ברורה סי' קמו בשער-הציון ס"ק יח.

7. בשם הרה"ח ר' מרדכי שוסטערמאן ע"ה.

8. היום-יום, ל' בניסן.

9. ספר השיחות תש"נ ח"א עמ' 233.

10. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

11. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 523. אג"ק כ"ק

אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

12. ספר-השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 545. לקוטי-שיחות כרך לג עמ' 274.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

וַיֹּסֶף לְשִׁבְטָא דְּמִנְשָׁה גְדִי בַר סוּסִי: יב לְמִטָּה
דִּן עֲמִיאֵל בֶּן־גְּמָלִי: לְמִטָּה דִּן עֲמִיאֵל בֶּן־גְּמָלִי:
לְשִׁבְטָא דִּדָן עֲמִיאֵל בַּר גְּמָלִי: יג לְמִטָּה אֲשֶׁר
סְתוּר בֶּן־מִיכָאֵל: לְמִטָּה אֲשֶׁר סְתוּר בֶּן־מִיכָאֵל:
לְשִׁבְטָא דְאֶשֶׁר סְתוּר בַּר מִיכָאֵל: יד לְמִטָּה
נַפְתָּלִי נַחֲבִי בֶן־וֹפְסִי: לְמִטָּה נַפְתָּלִי נַחֲבִי בֶן
וֹפְסִי: לְשִׁבְטָא דְנַפְתָּלִי נַחֲבִי בַר וֹפְסִי: טו לְמִטָּה
גָּד גָּאֻאֵל בֶּן־מָכִי: לְמִטָּה גָּד גָּאֻאֵל בֶּן־מָכִי:
לְשִׁבְטָא דְגָד גָּאֻאֵל בַּר מָכִי: טז אֵלֶּה שְׁמוֹת
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׁלַח מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת־הָאָרֶץ
וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בֶּן־נּוֹן יְהוֹשֻׁעַ: אֵלֶּה שְׁמוֹת
הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר־שָׁלַח מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת־הָאָרֶץ וַיִּקְרָא
מֹשֶׁה לְהוֹשִׁיעַ בֶּן־נּוֹן יְהוֹשֻׁעַ: אֵלֶּיךָ שְׁמֵהּ גְּבִרְיָא
דִּי שָׁלַח מֹשֶׁה לְאַלְלָא יֵת אַרְעָא וַיִּקְרָא מֹשֶׁה
לְהוֹשִׁיעַ בַּר נּוֹן יְהוֹשֻׁעַ: יז וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה
לְתוֹר אֶת־הָאָרֶץ בִּנְעֻן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה
בְּנֹגֵב וְעֲלִיתֶם אֶת־הָהָר: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה
לְתוֹר אֶת־הָאָרֶץ בִּנְעֻן וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם עֲלוּ זֶה בְּנֹגֵב
וְעֲלִיתֶם אֶת־הָהָר: וַיִּשְׁלַח יְתָהוֹן מֹשֶׁה לְאַלְלָא יֵת
אַרְעָא דְכְנַעַן וַאֲמַר לְהוֹן סְקוּ דָא בְּדִרְוּמָא
וְתִסְקִינוּ לְטוֹרָא: יח וַרְאִיתֶם אֶת־הָאָרֶץ מִהֲהוּא
וְאֶת־הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הֲחֹזֵק הוּא הֲרַפָּה
הַמַּעֲטָה הוּא אִם־רַב: וַרְאִיתֶם אֶת־הָאָרֶץ מִהֲ
הוּא וְאֶת־הָעָם הַיֹּשֵׁב עָלֶיהָ הֲחֹזֵק הוּא הֲרַפָּה
הַמַּעֲטָה הוּא אִם־רַב: וְתַחֲזִינוּ יֵת אַרְעָא מָא הִיא
וְיֵת עֲמָא דִּיתְבַּב עֲלָהּ תַּחֲקִיף הוּא אִם חֲלָשׁ הֲזֵר
הוּא אִם סָגִי: יט וּמָה הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהּ
הַטּוֹבָה הוּא אִם־רָעָה וּמָה הָעָרִים אֲשֶׁר־הוּא
יֹשֵׁב בָּהֶנָּה הַבְּמִחְנִים אִם בְּמִבְצָרִים: וּמָה
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהּ הַטּוֹבָה הוּא אִם־רָעָה
וּמָה הָעָרִים אֲשֶׁר־הוּא יֹשֵׁב בָּהֶנָּה הַבְּמִחְנִים אִם
בְּמִבְצָרִים: וּמָא אַרְעָא דִּי הוּא יֵתב בָּהּ הַטָּבָא
הִיא אִם בִּישָׂא וּמָא קְרוּיָא דִּי הוּא יֵתב בָּהּ

א וַיֹּדְבֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וַיֹּדְבֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמִלִּיל יְיָ עִם מֹשֶׁה לְמִימֶר:
כ שְׁלַח־לָךְ אַנְשִׁים וַיְתִירוּ אֶת־הָאָרֶץ בִּנְעֻן אֲשֶׁר־
אֵנִי נָתַן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל אִישׁ אַחֶד אִישׁ אַחֶד
לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלָחוּ כָּל נָשִׂיא בָהֶם: שְׁלַח־לָךְ
אַנְשִׁים וַיְתִירוּ אֶת־הָאָרֶץ בִּנְעֻן אֲשֶׁר־אֵנִי נָתַן לְבְנֵי
יִשְׂרָאֵל אִישׁ אַחֶד אִישׁ אַחֶד לְמִטָּה אֲבֹתָיו
תִּשְׁלָחוּ כָּל נָשִׂיא בָהֶם: שְׁלַח לָךְ גְּבִרִין וַיֵּאֱלֹלוּ
יֵת אַרְעָא דְכְנַעַן דִּי אָנָּה יֵתב לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל גְּבִרָא
חַד גְּבִרָא חַד לְשִׁבְטָא דְאַבְהֹתָהּ תִּשְׁלָחוּ כָּל
רַבָּא דְכַהוֹן: ג וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבָּר פָּאָרָן
עַל־פִּי יְהוָה כָּלָם אַנְשִׁים רֹאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל
הֵמָּה: וַיִּשְׁלַח אֹתָם מֹשֶׁה מִמִּדְבָּר פָּאָרָן עַל־פִּי
יְהוָה כָּלָם אַנְשִׁים רֹאשֵׁי בְנֵי־יִשְׂרָאֵל הֵמָּה: וַיִּשְׁלַח
יְתָהוֹן מֹשֶׁה מִמִּדְבָּרָא דְפָאָרָן עַל מִימְרָא דִּי
כְּלָהוֹן גְּבִרִין רִישֵׁי בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנָוִן: ד וַאֲלֵה
שְׁמוֹתֵם לְמִטָּה רְאוּבֵן שְׁמוּעַ בֶּן־זִכְוֹר: וְאֵלֶּה
שְׁמוֹתֵם לְמִטָּה רְאוּבֵן שְׁמוּעַ בֶּן־זִכְוֹר: וְאֵלֶּיךָ
שְׁמֵהּ הַהוֹן לְשִׁבְטָא דְרְאוּבֵן שְׁמוּעַ בַּר זִכְוֹר:
ה לְמִטָּה שְׁמֵעוֹן שְׁפָטָא בֶן־חוּרִי: לְמִטָּה שְׁמֵעוֹן
שְׁפָטָא בֶן־חוּרִי: לְשִׁבְטָא דְשְׁמֵעוֹן שְׁפָטָא בַר חוּרִי:
ו לְמִטָּה יְהוּדָה כָּלָב בֶּן־יִפְנֶה: לְמִטָּה יְהוּדָה
כָּלָב בֶּן־יִפְנֶה: לְשִׁבְטָא דִּיהוּדָה כָּלָב בַּר יִפְנֶה:
ז לְמִטָּה יִשָּׁשׁכָר יִגָּאֵל בֶּן־יוֹסֵף: לְמִטָּה יִשָּׁשׁכָר
יִגָּאֵל בֶּן־יוֹסֵף: לְשִׁבְטָא דִּישָּׁשׁכָר יִגָּאֵל בַּר יוֹסֵף:
ח לְמִטָּה אֶפְרַיִם הוֹשִׁיעַ בֶּן־נּוֹן: לְמִטָּה אֶפְרַיִם
הוֹשִׁיעַ בֶּן־נּוֹן: לְשִׁבְטָא דְאֶפְרַיִם הוֹשִׁיעַ בַּר נּוֹן:
ט לְמִטָּה בִּנְיָמִן פִּלְטִי בֶן־רְפוּא: לְמִטָּה בִּנְיָמִן
פִּלְטִי בֶן־רְפוּא: לְשִׁבְטָא דְבִנְיָמִן פִּלְטִי בַר רְפוּא:
י לְמִטָּה זְבוּלֹן גְּדִיאֵל בֶּן־סוּדִי: לְמִטָּה זְבוּלֹן
גְּדִיאֵל בֶּן־סוּדִי: לְשִׁבְטָא דְזְבוּלֹן גְּדִיאֵל בַּר סוּדִי:
יא לְמִטָּה יוֹסֵף לְמִטָּה מְנַשֶּׁה גְּדִי בֶן־סוּסִי:
לְמִטָּה יוֹסֵף לְמִטָּה מְנַשֶּׁה גְּדִי בֶן־סוּסִי: לְשִׁבְטָא

הפפצחין אם בכרפין: כ ומה הארץ השמנה
הוא אם-רזה הישגה על אם-אין והתחזקתם
ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בפורי
ענבים: ומה הארץ השמנה הוא אם-רזה היש-
גה על אם-אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ
והימים ימי בפורי ענבים: ומא ארעא העתידא
היא אם מספינא האית בה אילנין אם לא
ותחקפון ותסבון מאבא דארעא וימצי יומי
בפורי ענבין:

שני כ ויעלו ויתרו את-הארץ ממדבר-צן עד-
רחב לבא חמת: ויעלו ויתרו את-הארץ
ממדבר-צן עד-רחב לבא חמת: וסליקו ואלילו
ית ארעא ממדברא דצין עד רחוב למטי חמת:
כ ויעלו בנגב ויבא עד-חברון ושם אחימן
ששי ותלמי ילדי הענק וחברון שבע שנים
נבנתה לפני צען מצרים: ויעלו בנגב ויבא
עד-חברון ושם אחימן ששי ותלמי ילדי הענק
וחברון שבע שנים נבנתה לפני צען מצרים:
וסליקו בדרומא ואתא עד חברון ותמן אחימן
ששי ותלמי בני גבריא וחברון שבע שנים
אתבניאת קדם טנס דמצרים: כ ויבאו עד-נחל
אשכול ויכרתו משם זמורה ואשכול ענבים
אחד וישאיהו במוט בשנים ומן-הרמנים ומן-
התאנים: ויבאו עד-נחל אשכול ויכרתו משם
זמורה ואשכול ענבים אחד וישאיהו במוט בשנים
ומן-הרמנים ומן-התאנים: ואתו עד נחלא
דאתפלא וקצו מתמן עוברתא ואתפל ענבין חד
ונטלוהי באריחא בתרין ומן רמוניא ומן תאניא:
כ למקום ההוא קרא נחל אשכול על אדות
האשכול אשר-פרתו משם בני ישראל: למקום
ההוא קרא נחל אשכול על אדות האשכול
אשר-פרתו משם בני ישראל: לאתרא ההוא קרא
נחלא דאתפלא על עסק אתפלא דקצו מתמן בני
ישראל: כ וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים

יום: וישבו מתור הארץ מקץ ארבעים יום: ותבו
מלאכלא ית ארעא מסוף ארבעין יומין: כ וילכו
ויבאו אל-משה ואל-אהרן ואל-כל-עדת בני-
ישראל אל-מדבר פארן קדשה וישבו אתם
דבר ואת-פל-העדה ויראום את-פרי הארץ:
וילכו ויבאו אל-משה ואל-אהרן ואל-כל-עדת
בני-ישראל אל-מדבר פארן קדשה וישבו אתם
דבר ואת-פל-העדה ויראום את-פרי הארץ:
ואזלו ואתו לות משה ולות אהרן ולות כל
כנשתא דבני ישראל למדברא דפארן לרקם
ואתיבו יתהון פתגמא וית כל כנשתא ואחזיאנן
ית אבא דארעא: כ ויספרו-לו ויאמרו בָּאנו
אל-הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש
הוא וזה-פריה: ויספרו-לו ויאמרו בָּאנו אל-
הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא
וזה-פריה: ואשתעיאו לה ואמרו אתינא לארעא
די שלחתנא ואף עבדא חלב ודבש היא ודין
אבה: כה אפס פייעו העם הישב בארץ
והערים בצרות גדלת מאד וגם-ילדי הענק
ראינו שם: אפס פייעו העם הישב בארץ
והערים בצרות גדלת מאד וגם-ילדי הענק ראינו
שם: לחוד ארי תקיף עמא דיתב בארעא וקרוניא
דריכין דכרבין לחדא ואף בני גבריא חזינא תמן:
כ עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבוס
והאמרי יושב בהר והכנעני יושב על-הים ועל
יד הירדן: עמלק יושב בארץ הנגב והחתי
והיבוס והאמרי יושב בהר והכנעני יושב על-
הים ועל יד הירדן: עמלקא יתב בארע דרומא
וחתא ויבוסא ואמורא יתב בטורא וכנענא
יתב על ימא ועל פיה ירדנא: כ ויהם כלב
את-העם אל-משה ויאמר עלה נעלה וירשנו
אתה כיריכול נוכל לה: ויהם כלב את-העם
אל-משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אתה כיריכול
נוכל לה: ואצית כלב ית עמא למשה ואמר

מיסק גיסק ונירת יתה ארי מיכל גיכול לה:
 א והאנשים אשר-עלו עמו אמרו לא נוכל
 לעלות אל-העם כי-חזק הוא ממנו: והאנשים
 אשר-עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל-העם
 כי-חזק הוא ממנו: וגבריא די סליקו עמה אמרו
 לא גיכול למיסק לות עמא ארי תקיף הוא מננא:
 ז ויצאו דפת הארץ אשר תרו אתה אל-בני
 ישראל לאמר הארץ אשר עברנו בה לתור
 אתה ארץ אכלת יושביה הוא וכל-העם
 אשר-ראינו בתוכה אנשי מדות: ויצאו דפת
 הארץ אשר תרו אתה אל-בני ישראל לאמר
 הארץ אשר עברנו בה לתור אתה ארץ אכלת
 יושביה הוא וכל-העם אשר-ראינו בתוכה אנשי
 מדות: ואפיקו שום ביש על ארעא די אלילו
 יתה לות בני ישראל למימר ארעא די עברנא בה
 לאללא יתה ארעא מקטלת יתבקהא היא וכל
 עמא די חזינא כגוה אנשין דמשחן: ח ושם
 ראינו את-הנפילים בני ענק מן-הנפילים ונהי
 בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם: ושם ראינו
 את-הנפילים בני ענק מן-הנפילים ונהי
 בעינינו כחגבים וכן היינו בעיניהם: ותמן חזינא ית
 גבריא בני ענק מן גבריא והוינא בעיני נפשנא
 כקמצין וכן חוינא בעיניהון: א ותשא כל-
 העדה ויתנו את-קולם ויכבו העם כלילה
 ההוא: ותשא כל-העדה ויתנו את-קולם ויכבו
 העם כלילה ההוא: וארימת כל כנשתא ויהבו
 ית קלהון ויכבו עמא כלילא ההוא: ב וילנו
 על-משה ועל-אהרן כל בני ישראל ויאמרו
 אלהם כל-העדה לוימתנו בארץ מצרים או
 במדבר הזה לוימתנו: וילנו על-משה ועל-אהרן
 כל בני ישראל ויאמרו אלהם כל-העדה לוימתנו
 בארץ מצרים או במדבר הזה לוימתנו:
 ואתרעמו על משה ועל אהרן כל בני ישראל
 ואמרו להון כל כנשתא לוי דמיתנא בארעא

דמצרים או במדברא הדין לוי דמיתנא: ג ולמה
 יהיה מביא אתנו אל-הארץ הזאת לנפל
 בחרב נשנו וטפנו יהיו לבו הלוא טוב לנו
 שוב מצרימה: ולמה יהיה מביא אתנו אל-
 הארץ הזאת לנפל בחרב נשנו וטפנו יהיו לבו
 הלוא טוב לנו שוב מצרימה: ולמה יי מעל יתנא
 לארעא הדא למנפל בחרבא נשנא וטפלנא יהון
 לבנא הלא טב לנא די נתוב למצרים: ד ויאמרו
 איש אל-אחיו נתנה ראש ונשובה מצרימה:
 ויאמרו איש אל-אחיו נתנה ראש ונשובה
 מצרימה: ואמרו גבר לאחיהי נמי רישא ונתוב
 למצרים: ה ויפל משה ואהרן על-פניהם לפני
 כל-קהל עדת בני ישראל: ויפל משה ואהרן
 על-פניהם לפני כל-קהל עדת בני ישראל: ויפל
 משה ואהרן על אפיהון קדם כל קהל כנשתא
 דבני ישראל: ויהושע בן-נון וכלב בן-יפנה
 מן-החתרים את-הארץ קרעו בגדיהם: ויהושע
 בן-נון וכלב בן-יפנה מן-החתרים את-הארץ קרעו
 בגדיהם: ויהושע בר נון וכלב בר יפנה מן
 מאללי ית ארעא כזעו לבושיהון: ז ויאמרו
 אל-כל-עדת בני-ישראל לאמר הארץ אשר
 עברנו בה לתור אתה טובה הארץ מאד
 מאד: ויאמרו אל-כל-עדת בני-ישראל לאמר
 הארץ אשר עברנו בה לתור אתה טובה הארץ
 מאד מאד: ואמרו לכל כנשתא דבני ישראל
 למימר ארעא די עברנא בה לאללא יתה טבא
 ארעא לתדא לתדא:

שליש ח אס-חפץ בנו יהיה והביא אתנו אל-
 הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר-היא זבת
 חלב ודבש: אס-חפץ בנו יהיה והביא אתנו
 אל-הארץ הזאת ונתנה לנו ארץ אשר-היא זבת
 חלב ודבש: אס רענא כנא קדם יי ויעל יתנא
 לארעא הדא ויתנה לנא ארעא די היא עבדא
 חלב ודבש: ט אף ביהודה אליהם מרדו ואתם

אֶל־תִּירָאוּ אֶת־עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֹנִי הֵם סָר
צֶלֶם מַעֲלִיֵּהם וַיְהִי אֲתָנּוּ אֶל־תִּירָאִים: אֵךְ
בִּיהוָה אֶל־תִּמְרְדוּ וְאַתֶּם אֶל־תִּירָאוּ אֶת־עַם
הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֹנִי הֵם סָר צֶלֶם מַעֲלִיֵּהם וַיְהִי
אֲתָנּוּ אֶל־תִּירָאִים: בָּרַם בְּמִימְרָא דִּי לֹא תִמְרְדוּן
וְאַתֶּן לֹא תִדְחִלּוּן מִן עֲמָא דְאַרְעָא אָרִי בִידְנָא
מְסִירִין אֲנֹן עֲדָא תִקְפְּהוּן מִנְהוֹן וּמִימְרָא דִּי
בְּסַעֲדָנָא לֹא תִדְחִלּוּן מִנְהוֹן: וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעֵדָה
לְרָגוּם אֹתָם בְּאַבְנִים וּכְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בְּאַהֲלִ
מוֹעֵד אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיֹּאמְרוּ כָּל־הָעֵדָה
לְרָגוּם אֹתָם בְּאַבְנִים וּכְבוֹד יְהוָה נִרְאָה בְּאַהֲלִ
מוֹעֵד אֶל־כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וְאַמְרוּ כָּל כְּנַשְׁתָּא
לְמַרְגָּם יִתְהוֹן בְּאַבְנֵי וַיִּקְרָא דִּי אֲתַגְלִי בְּמִשְׁכַּן
זְמַנָּא לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ' וַיֹּאמְרוּ יְהוָה אֱלֹהֵי
מֹשֶׁה עַד־אַנְהּ וַיֵּאצְנִי הָעָם הַזֶּה וְעַד־אַנְהּ
לֹא־יֵאמְנוּ כִּי בְּכָל הָאֱתוֹת אֲשֶׁר עָשִׂיתִי
בְּקִרְבּוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עַד־אַנְהּ וַיֵּאצְנִי
הָעָם הַזֶּה וְעַד־אַנְהּ לֹא־יֵאמְנוּ כִּי בְּכָל הָאֱתוֹת
אֲשֶׁר עָשִׂיתִי בְּקִרְבּוֹ: וְאָמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עַד אֵימָתִי
יִהְיוּ מְרֻזִּין קְדָמִי עֲמָא הָדִין וְעַד אֵימָתִי לֹא
יִהְיִמְנוּן בְּמִימְרֵי כָּל אֱתֵי דִי עֲבָדִית בִּינִיחוּן:
י' אֲכַנּוּ בְּדַבָּר וְאוֹרִשְׁנוּ וְאַעֲשֶׂה אִתְּךָ לְגוֹי־גָדוֹל
וְעַצוֹם מִמֶּנּוּ: אֲכַנּוּ בְּדַבָּר וְאוֹרִשְׁנוּ וְאַעֲשֶׂה אִתְּךָ
לְגוֹי־גָדוֹל וְעַצוֹם מִמֶּנּוּ: אֲמַחֲנוּן בְּמוֹתָא וְאַשְׁצִנוּן
וְאַעֲבַד יְתָךְ לַעַם רַב וְתִקְיָךְ מִנְהוֹן: י' וַיֹּאמֶר
מֹשֶׁה אֶל־יְהוָה וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם בִּי־הַעֲלִית
בְּכַחֲךָ אֶת־הָעָם הַזֶּה מִקִּרְבּוֹ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה
אֶל־יְהוָה וְשָׁמְעוּ מִצְרַיִם בִּי־הַעֲלִית בְּכַחֲךָ אֶת־
הָעָם הַזֶּה מִקִּרְבּוֹ: וְאָמַר מֹשֶׁה קָדָם יְיָ וַיִּשְׁמָעוּן
מִצְרָאִי אָרִי אֶסְקֶתָא בְּחִילָךְ יֵת עֲמָא הָדִין
מִבִּינִיחוּן: י' וַיֹּאמְרוּ אֶל־יִשְׁשָׁכָר הָאָרֶץ הַזֹּאת
שָׁמְעוּ כִּי־אַתָּה יְהוָה בְּקִרְבִּי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר
עָזַן בָּעֵזָא נִרְאָה: אֵתָהּ יְהוָה וַעֲנִנְךָ עִמָּךְ עֲלֵהֶם
וּבְעַמֻּד עָזָן אֵתָהּ הִלַּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וּבְעַמֻּד

אֵשׁ לֵילָח: וְאָמְרוּ אֶל־יִשְׁשָׁכָר הָאָרֶץ הַזֹּאת שָׁמְעוּ
כִּי־אַתָּה יְהוָה בְּקִרְבִּי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר־עָזַן
נִרְאָה: אֵתָהּ יְהוָה וַעֲנִנְךָ עִמָּךְ עֲלֵהֶם וּבְעַמֻּד עָזָן
אֵתָהּ הִלַּךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם וּבְעַמֻּד אֵשׁ לֵילָח:
וַיִּמְרוּן לִיְתֵב אַרְעָא הָדָא דְשָׁמְעוּ אָרִי אֵת יְיָ
דְשָׁכְנַתְךָ שְׂרִית בְּגוֹ עֲמָא הָדִין דִּי בְּעִינִיחוּן חֲזוּן
שְׂכִינַת יִקְרָא דִּי וַעֲנִנְךָ מִטְל עֲלֵהוּן וּבְעַמֻּדָא
דְעִנְנָא אֵת מְדַבֵּר קְדָמִיחוּן בִּימְקָא וּבְעַמֻּדָא
דְאַשְׁתָּא בְּלִילָיָא: ט' וְהַמַּתָּה אֶת־הָעָם הַזֶּה
כְּאִישׁ אֶחָד וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ אֵת־
שָׁמְעֶךָ לֵאמֹר: וְהַמַּתָּה אֶת־הָעָם הַזֶּה כְּאִישׁ
אֶחָד וְאָמְרוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר־שָׁמְעוּ אֶת־שָׁמְעֶךָ
לֵאמֹר: וְתִקְטֹל יֵת עֲמָא הָדִין כְּגִבְרָא חַד וַיִּמְרוּן
עַמֻּמְיָא דִּי שָׁמְעוּ יֵת שָׁמַע גְּבֻרְתְּךָ לְמִימְרֵי:
ט' מִבְּלָתִי יִכְלַת יְהוָה לְהַבִּיא אֶת־הָעָם הַזֶּה
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר:
מִבְּלָתִי יִכְלַת יְהוָה לְהַבִּיא אֶת־הָעָם הַזֶּה אֶל־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר־נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטֵם בַּמִּדְבָּר: מְדִלִית
יִיכְלָא קָדָם יְיָ לְאַעְלָא יֵת עֲמָא הָדִין לְאַרְעָא דִּי
קִים לְהוֹן וְקִשְׁלִנוּן בַּמִּדְבָּרָא: י' וְעַתָּה יִגְדֹּל־נָא
כַּח אֲדָנִי כְּאִשֶּׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: וְעַתָּה יִגְדֹּל־נָא
כַּח אֲדָנִי כְּאִשֶּׁר דִּבַּרְתָּ לֵאמֹר: וּכְעַן סָגִי כְעַן
חִילָא קָדָם יְיָ כְּמָא דִּי מְלִילְתָא לְמִימְרֵי: י' יְהוָה
אַרְךָ אֲפִים וְרַב־חֶסֶד נִשְׂא עֹון וּפָשַׁע וְנִקְחָ לֹא
יִנְקָה פֶקֶד עֹון אָבוֹת עַל־בְּנִים עַל־שְׁלֹשִׁים
וְעַל־רִבְעִים: יְהוָה אַרְךָ אֲפִים וְרַב־חֶסֶד נִשְׂא עֹון
וּפָשַׁע וְנִקְחָ לֹא יִנְקָה פֶקֶד עֹון אָבוֹת עַל־בְּנִים
עַל־שְׁלֹשִׁים וְעַל־רִבְעִים: י' מִרְחַק רָגוּ וּמִסְגִּי
לְמַעַבְד טַבְּוֹן שְׂבַק לַעֲזוֹן וּלְמִרְדוּ וּלְחֻזְבִּין סִלַּח
לְדַחֲבִין לְאוֹרִיתָהּ וְדִלָּא תִּבְדִּין לֹא מִזְבִּי מִסְעֵר
חֻזְבִּי אֲבָהָן עַל בְּנִין מְרַדִּין עַל דַּר תְּלִיתִי וְעַל דַּר
רְבִיעִי: ט' סִלַּח־נָא לַעֲזוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגִדֹּל חֶסֶדְךָ
וְכַאֲשֶׁר נִשְׁאַתָּה לַעֲמָא הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַנְּהָ:
סִלַּח־נָא לַעֲזוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגִדֹּל חֶסֶדְךָ וְכַאֲשֶׁר

נִשְׁאַתָּה לָעַם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד־הַנֶּה: שְׂבוּק כַּעַן
לְחֹבִי עָמָּה הָדִין כְּסִגְיֹתֶיךָ וְכִמְאֵי דִי
שְׂבֻקְתָּא לַעֲמָא הָדִין מִמִּצְרַיִם וְעַד כַּעַן: כֹּנִיאֲמֹר
יְהוָה סִלַּחְתִּי כְּדָבָרְךָ: וַיֹּאמֶר יְהוָה סִלַּחְתִּי
כְּדָבָרְךָ: וַאֲמַר יְיָ שְׂבֻקִּית כְּפִתְגָמִךָ: כֹּא וְאוֹלָם
חִי־אֲנִי וַיִּמְלֹא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־פְּלִי־הָאָרֶץ:
וְאוֹלָם חִי־אֲנִי וַיִּמְלֹא כְבוֹד־יְהוָה אֶת־פְּלִי־הָאָרֶץ:
וּבְרַם קִיָּם אָנָּה וּמִלְּאָ יִקְרָא דִּי יֵת כָּל אֶרְעָא:
כֹּכִי כָל־הָאֲנָשִׁים הָרְאִים אֶת־כְּבֹדִי וְאֶת־
אֲתִתִּי אֲשֶׁר־עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיִּנְסֻוּ
אֹתִי זֶה עֹשֶׁר פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעֻוּ בְּקוֹלִי: כִּי
כָל־הָאֲנָשִׁים הָרְאִים אֶת־כְּבֹדִי וְאֶת־אֲתִתִּי אֲשֶׁר־
עָשִׂיתִי בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּר וַיִּנְסֻוּ אֹתִי זֶה עֹשֶׁר
פְּעָמִים וְלֹא שָׁמְעֻוּ בְּקוֹלִי: אֲרִי כָל גְּבֻרָא דִּחְזֹו
יֵת יִקְרִי וַיֵּת אֲתִתִּי דִּי עֲבָדִית בְּמִצְרַיִם וּבַמִּדְבָּרָא
וַנְּסִיאוּ קִדְמִי דָנֹן עֹשֶׁר זִמְנִין וְלֹא קִבִּילוּ
בְּמִימְרִי: כֹּכִי אִם־יִרְאוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׂבַּעְתִּי
לְאַבְתָּם וְכָל־מִנְאֲצִי לֹא יִרְאוּהָ: אִם־יִרְאוּ אֶת־
הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׂבַּעְתִּי לְאַבְתָּם וְכָל־מִנְאֲצִי לֹא
יִרְאוּהָ: אִם יִחְזֹון יֵת אֶרְעָא דִּי קִימִית לְאַבְתָּהוֹן
וְכָל דְּאֶרְגִּיזֻו קִדְמִי לֹא יִחְזַנָּה: כֹּכִי וְעֲבָדִי כָּלֵב
עֶקֶב הָיִיתָ רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ וַיִּמְלֹא אַחֲרִי
וְהִבִּיאתִיו אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בָּא שְׁמָה וְזָרְעוּ
וְיִרְשְׁנָה: וְעֲבָדִי כָלֵב עֶקֶב הָיִיתָ רוּחַ אַחֲרֵת עִמּוֹ
וַיִּמְלֹא אַחֲרִי וְהִבִּיאתִיו אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר־בָּא שְׁמָה
וְזָרְעוּ וְיִרְשְׁנָה: וְעֲבָדִי כָלֵב חָלַף דִּתְּהָה רוּחַ אוֹחֲרִי
עִמָּה וְאַשְׁלַם בְּתֵר דִּחְלָתִי וְאַעֲלֶנָּה לְאַרְעָא דִּי עַל
לְחֵמֶן וּבִנְהִי יִתְרַכְנָה: כֹּכִי וְהַעֲמַלְקִי וְהַפְּנַעְנִי
יִוָּשֵׁב בְּעֵמֶק מִחֵר פִּלְז וְסָעֻו לָכֶם הַמִּדְבָּר דֶּרֶךְ
יַם־סוּף: וְהַעֲמַלְקִי וְהַפְּנַעְנִי יִוָּשֵׁב בְּעֵמֶק מִחֵר פִּלְז
וְסָעֻו לָכֶם הַמִּדְבָּר דֶּרֶךְ יַם־סוּף: וְעַמְלֻקָּאָה
וּכְנַעֲנָאָה יִתְבּוּ בְּמִישְׁרָא מִחֵר אֲתַפְּנוּ וְטוּלוּ לְכוֹן
לְמִדְבָּרָא אֲרִח יִמָּא דְסוּף: פ

רבינו טו וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר:

וידבר יהוה אל־משה ואל־אהרן לאמר: ומליל יי
עם משה ועם אהרן למימר: כֹּכִי עַד־מָתִי לַעֲדָה
הָרַעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה מוֹלִינִים עָלַי אֶת־
תִּלְלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּה מוֹלִינִים עָלַי
שְׁמַעְתִּי: עַד־מָתִי לַעֲדָה הָרַעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה
מוֹלִינִים עָלַי אֶת־תִּלְלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּה
מוֹלִינִים עָלַי שְׁמַעְתִּי: עַד אֵימָתִי לִכְנֹשֶׁתָא בִישְׁתָּא
הָדָא דִּי אֲנֹון מִתְרַעֲמִין עָלַי יֵת תְּרַעֲמַת בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל דִּי אֲנֹון מִתְרַעֲמִין עָלַי שְׁמִיעַ קִדְמִי:
כֹּכִי אֲמֹר אֱלֹהִים חִי־אֲנִי נֹאֵם־יְהוָה אִם־לֹא
כֹּכִי אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּם בְּאֲזִנִּי כֹן אֶעֱשֶׂה לָכֶם: אֲמֹר
אֱלֹהִים חִי־אֲנִי נֹאֵם־יְהוָה אִם־לֹא כֹכִי אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּם
בְּאֲזִנִּי כֹן אֶעֱשֶׂה לָכֶם: אֲמֹר לְהוֹן קִיָּם אָנָּה אֲמֹר
יְיָ אִם לֹא כִמְאֵי דִי מִלְּלָתִין קִדְמִי כֹן אֶעֱבֹד לְכוֹן:
כֹּכִי בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פְּגִרְכֶּם וְכָל־פְּקָדִיכֶם
לְכָל־מַסְפְּרָכֶם מִכֹּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְכַמְעָלָה אֲשֶׁר
הִלִּינְתֶּם עָלַי: בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְּלוּ פְּגִרְכֶּם וְכָל־
פְּקָדִיכֶם לְכָל־מַסְפְּרָכֶם מִכֹּן עֲשָׂרִים שָׁנָה וְכַמְעָלָה
אֲשֶׁר הִלִּינְתֶּם עָלַי: בַּמִּדְבָּרָא הָדִין יִפְּלוּן פְּגִרִיכוֹן
וְכָל מַנְגִּיכוֹן לְכָל חֲשַׁבְנִכוֹן מִכֵּר עֲשָׂרִין שָׁנִין
וְכַמְעָלָה דִּי אֲתַרְעַמְתוֹן עָלַי: לֹא־אֶתֶּם תִּבְּאוּ
אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת־יָדִי לְשַׁכֵּן אֲתָכֶם
כֹּכִי כִּי אִם־כָּלֵב בֶּן־יִפְּנֶה וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נּוּן:
אִם־אֲתֶם תִּבְּאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת־יָדִי
לְשַׁכֵּן אֲתָכֶם כֹּכִי כִּי אִם־כָּלֵב בֶּן־יִפְּנֶה וַיְהוֹשֻׁעַ
בֶּן־נּוּן: אִם אֲתוֹן תַּעֲלוֹן לְאַרְעָא דִּי קִימִית
בְּמִימְרִי לְאַשְׁרָאָה יִתְכוֹן כֹּכִי אֱלֹהִים כָּלֵב בֶּן־יִפְּנֶה
וַיְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נּוּן: לֹא וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לְכוּ
יְהוָה וְהִבִּיאתִי אֲתָם וַיִּדְּעוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר
מֵאֲסַתֶּם כֹּכִי: וְטַפְּכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לְכוּ יְהוָה
וְהִבִּיאתִי אֲתָם וַיִּדְּעוּ אֶת־הָאָרֶץ אֲשֶׁר מֵאֲסַתֶּם
כֹּכִי: וְטַפְּלִכוֹן דִּי אֲמַרְתוֹן לְכֹנָא יְהִי וְאַעֲלֵ תַהוֹן
וַיִּדְּעוֹן יֵת אֶרְעָא דִּי קִצְתוֹן כֹּכִי: לֹא וּפְגִרִיכֶם
אֲתָם יִפְּלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה: וּפְגִרִיכֶם אֲתָם יִפְּלוּ

במדבר הזה: ופגריכון די לכון זפלון במדברא
הדין: לא זבניכם יהיו רעים במדבר ארבעים
שנה ונשאז את־זנותיכם עד־תם פגריכם
במדבר: זבניכם יהיו רעים במדבר ארבעים שנה
ונשאז את־זנותיכם עד־תם פגריכם במדבר:
ובניכון זהון מאחרין במדברא ארבעין שנין
ויקבלון ית חוביכון עד דיסופון פגריכון
במדברא: לא במספר הימים אשר־תרתם את־
הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה
תשאז את־עונותיכם ארבעים שנה וידעתם
את־תנואתי: במספר הימים אשר־תרתם את־
הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשאז
את־עונותיכם ארבעים שנה וידעתם את־תנואתי:
במנן יומיא די אללתון ית ארעא ארבעין יומין
ימא לשמא יומא לשמא תקבלון ית חוביכון
ארבעין שנין ותדעון ית דאתרעמתון עלי:
לא אני יהוה דברתי אס־לא ו זאת אעשה
לכל־העדה הרעה הזאת הנועדים עלי
במדבר הזה יתמו ושם ימתו: אני יהוה דברתי
אס־לא ו זאת אעשה לכל־העדה הרעה הזאת
הנועדים עלי במדבר הזה יתמו ושם ימתו: אנא
זי גזרית במימרי אם לא דא אעבד לכל כנשתא
בישתא הדא דאזדמנון עלי במדברא הדין
יסופון ותמן ימותון: ו והאנשים אשר־שלח
משה לתור את־הארץ וישבו כתיב וילונו קרי
וילינו עליו את־כל־העדה להוציא דבה על־
הארץ: והאנשים אשר־שלח משה לתור את־
הארץ וישבו וילינו עליו את־כל־העדה להוציא
דבה על־הארץ: וגברא די שלח משה לאללא
ית ארעא ותבו וארעימו עלוהי ית כל כנשתא
לאפקא שום ביש על ארעא: ו וימתו האנשים
מוצאי דבת־הארץ רעה במגפה לפני יהוה:
וימתו האנשים מוצאי דבת־הארץ רעה במגפה
לפני יהוה: ומיתו גברא דאפיקו שום ביש על

ארעא במותנא קדם יי: לא ויהושע בן־נון וכלב
בן־יפנה חיו מן־האנשים ההם ההלכים לתור
את־הארץ: ויהושע בן־נון וכלב בן־יפנה חיו
מן־האנשים ההם ההלכים לתור את־הארץ:
ויהושע בר נון וכלב בר יפנה אתקיימו מן גברא
האנון דאזלו לאללא ית ארעא: לא וידבר משה
את־הדברים האלה אל־כל־בני ישראל
ויתאבלו העם מאד: וידבר משה את־הדברים
האלה אל־כל־בני ישראל ויתאבלו העם מאד:
ומליל משה ית פתגמא האלין לכל בני ישראל
ואתאבלו עמא לדא: מ וישכמו בכקר ועלו
אל־ראש־ההר לאמר הננו ועלינו אל־המקום
אשר־אמר יהוה כי חטאנו: וישכמו בכקר
ועלו אל־ראש־ההר לאמר הננו ועלינו אל־
המקום אשר־אמר יהוה כי חטאנו: ואקדימו
בצפרא וסליקו לריש טורא למימר הא אנחנו
סלקין לאתרא די אמר יי ארי חבנא: מא ויאמר
משה למה זה אתם עברים את־פי יהוה והוא
לא תצליח: ויאמר משה למה זה אתם עברים
את־פי יהוה והוא לא תצליח: ואמר משה למה
דנן אתון עברין על גזרת מימרא דיי והיא לא
תצליח: מ אל־תעלו פי אין יהוה בקרבכם ולא
תנגפו לפני איביכם: אל־תעלו פי אין יהוה
בקרבכם ולא תנגפו לפני איביכם: לא תסקון
ארי לית שכנתא דיי ביניכון ולא תפברין קדם
בעלי דבביכון: מ כי העמלקי והכנעני שם
לפניכם ונפלתם בחרב כיעליפן שבתם
מאחרי יהוה ולא־יהיה יהוה עמכם: כי
העמלקי והכנעני שם לפניכם ונפלתם בחרב
כיעליפן שבתם מאחרי יהוה ולא־יהיה יהוה
עמכם: ארי עמלקא ויכנענא תמן קדמיכון
ותפלון בחרבא ארי על פן תכתון מבתר פלחנא
דיי ולא יהי מימרא דיי בסעדכון: מ ויעלו
לעלות אל־ראש ההר וארון ברית־יהוה ומשה

לֹא־מָשׁוּ מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה: וַיַּעֲלֹוּ לַעֲלוֹת אֶל־
 רֹאשׁ הָהָר וְאֶרֶז בְּרִית־יְהוָה וּמִשָּׁה לֹא־מָשׁוּ
 מִקֶּרֶב הַמַּחֲנֶה: וְאַרְשָׁעוּ לְמַסַּק לְרִישׁ טוֹרָא וְאֶרֶז
 קִיָּמָא דִּי וּמִשָּׁה לֹא עָדוּ מִגּוֹ מִשְׁרִיתָא: מַה וַיֵּרֶד
 הָעַמְלָקִי וְהַכְּנַעֲנִי הַיֹּשֵׁב בְּהָר הַהוּא וַיָּכּוּם
 וַיַּכְתּוּם עַד־הַחֲרָמָה: וַיֵּרֶד הָעַמְלָקִי וְהַכְּנַעֲנִי
 הַיֹּשֵׁב בְּהָר הַהוּא וַיָּכּוּם וַיַּכְתּוּם עַד־הַחֲרָמָה:
 וַנַּחַת עַמְלָקָא וַיִּכְנַעְנָא דִּיתָב בְּטוֹרָא הַהוּא
 וּמַחֲנֹנ וַטְרַדְנֹנ עַד חֲרָמָה: פ א וַיִּדְבֹּר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר:
 וּמִלִּיל יִי עִם מֹשֶׁה לְמִימְרָא: ד דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל־אֶרֶץ
 מוֹשְׁבַת־יִכָּם אֲשֶׁר אֲנִי נָתַן לָכֶם: דַּבֵּר אֶל־בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל־אֶרֶץ
 מוֹשְׁבַת־יִכָּם אֲשֶׁר אֲנִי נָתַן לָכֶם: מִלֵּל עִם בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל וַתִּימַר לְהוֹן אֲרִי תַעֲלוֹן לְאַרְעַ מוֹתְבִיכֹן
 דִּי אֲנִי יִהְיֶה לְכֹן: ג וְעֵשִׂיתֶם אִשָּׁה לַיהוָה עֹלָה
 אוֹזֹבַח לְפִלֹא־גִדֵּר אוֹ בְּגִדָּה אוֹ בְּמַעֲרִיכֶם
 לַעֲשׂוֹת רִיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה מִן־הַבֶּקֶר אוֹ מִן־
 הַצָּאן: וְעֵשִׂיתֶם אִשָּׁה לַיהוָה עֹלָה אוֹזֹבַח לְפִלֹא־
 גִּדֵּר אוֹ בְּגִדָּה אוֹ בְּמַעֲרִיכֶם לַעֲשׂוֹת רִיחַ נִיחֹחַ
 לַיהוָה מִן־הַבֶּקֶר אוֹ מִן־הַצָּאן: וַתַּעֲבֹדוּן קֶרֶבָּנָא
 קָדָם יִי עֹלָתָא אוֹ נִכְסַת קוֹדֶשִׁיא לְאַפְרָשָׁא נִדְרָא
 אוֹ בְּגִדָּתָא אוֹ בְּמַעֲדִיכֹן לְמַעֲבַד לְאַתְקַבְּלָא
 בְּרַעְוָא קָדָם יִי מִן תוֹרִי אוֹ מִן עֲנָא: ד וְהַקְרִיב
 הַמִּקְרִיב קֶרֶבָּנֹו לַיהוָה מִנְחָה סֵלֶת עֲשָׂרוֹן
 בָּלוֹל בְּרִבְעִית הַחֵין שָׁמֹן: וְהַקְרִיב הַמִּקְרִיב
 קֶרֶבָּנֹו לַיהוָה מִנְחָה סֵלֶת עֲשָׂרוֹן בָּלוֹל בְּרִבְעִית
 הַחֵין שָׁמֹן: וַיִּקְרַב דְּמִקְרַב קֶרֶבָּנָה קָדָם יִי מִנְחָתָא
 סֵלֶתָא עֲשָׂרוֹנָא דְּפִילָא בְּרִבְעוֹת הִינָּא מִשְׁחָא:
 ה וַיִּין לְנֶסֶךְ רִבְעִית הַחֵין תַּעֲשֶׂה עֲלֵהֶעֱלָה אוֹ
 לֹזֶבַח לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד: וַיִּין לְנֶסֶךְ רִבְעִית הַחֵין
 תַּעֲשֶׂה עֲלֵהֶעֱלָה אוֹ לֹזֶבַח לְכַבֵּשׁ הָאֶחָד: וַחֲמֵרָא
 לְנֶסֶכָּא רִבְעוֹת הִינָּא תַעֲבַד עַל עֹלָתָא אוֹ לְנִכְסַת

קוֹדֶשִׁיא לְאַמְרָא חֵד: ו אוֹ לֵאילִי תַעֲשֶׂה מִנְחָה
 סֵלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרִינָם בָּלוֹלָה בְּשָׁמֶן שְׁלִשִׁית הַחֵין:
 אוֹ לֵאילִי תַעֲשֶׂה מִנְחָה סֵלֶת שְׁנֵי עֶשְׂרִינָם בָּלוֹלָה
 בְּשָׁמֶן שְׁלִשִׁית הַחֵין: אוֹ לְדַכְרָא תַעֲבַד מִנְחָתָא
 סֵלֶתָא תְּרִין עֶשְׂרוֹנִין דְּפִילָא בְּמִשַּׁח תַּלְתּוֹת
 הִינָּא: ו וַיִּין לְנֶסֶךְ שְׁלִשִׁית הַחֵין תַּקְרִיב רִיחַ־
 נִיחֹחַ לַיהוָה: וַיִּין לְנֶסֶךְ שְׁלִשִׁית הַחֵין תַּקְרִיב
 רִיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה: וַחֲמֵרָא לְנֶסֶכָּא תַּלְתּוֹת הִינָּא
 תַּקְרִיב לְאַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא קָדָם יִי:
 ח חֲמִישִׁית וְכִי־תַעֲשֶׂה בֶן־בֶּקֶר עֹלָה אוֹזֹבַח לְפִלֹא־
 גִּדֵּר אוֹ־שְׁלָמִים לַיהוָה: וְכִי־תַעֲשֶׂה בֶן־בֶּקֶר עֹלָה
 אוֹזֹבַח לְפִלֹא־גִדֵּר אוֹ־שְׁלָמִים לַיהוָה: וְאֲרִי תַעֲבַד
 בַּר תוֹרִי עֹלָתָא אוֹ נִכְסַת קוֹדֶשִׁיא לְאַפְרָשָׁא נִדְרָא
 אוֹ נִכְסַת קוֹדֶשִׁיא קָדָם יִי: ט וְהַקְרִיב עֲלֵי־בֶן
 הַבֶּקֶר מִנְחָה סֵלֶת שְׁלִשָּׁה עֶשְׂרִינָם בָּלוֹל
 בְּשָׁמֶן חֲצִי הַחֵין: וְהַקְרִיב עֲלֵי־בֶן־הַבֶּקֶר מִנְחָה
 סֵלֶת שְׁלִשָּׁה עֶשְׂרִינָם בָּלוֹל בְּשָׁמֶן חֲצִי הַחֵין:
 וַיִּקְרַב עַל בַּר תוֹרִי מִנְחָתָא סֵלֶתָא תַּלְתּוֹת עֶשְׂרוֹנִין
 דְּפִילָא בְּמִשַּׁח פִּלְגוֹת הִינָּא: י וַיִּין תַּקְרִיב לְנֶסֶךְ
 חֲצִי הַחֵין אִשָּׁה רִיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה: וַיִּין תַּקְרִיב
 לְנֶסֶךְ חֲצִי הַחֵין אִשָּׁה רִיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה: וַחֲמֵרָא
 תַּקְרִיב לְנֶסֶכָּא פִּלְגוֹת הִינָּא קֶרֶבָּנֹו דְּמַתְקַבְּלָא בְּרַעְוָא
 קָדָם יִי: יא כִּכָּה יַעֲשֶׂה לְשׁוֹר הָאֶחָד אוֹ לֵאילִי
 הָאֶחָד אוֹ־לִשָּׁה כַּכְּבָּשִׁים אוֹ כַּעֲזִים: כ כָּה
 יַעֲשֶׂה לְשׁוֹר הָאֶחָד אוֹ לֵאילִי הָאֶחָד אוֹ־לִשָּׁה
 כַּכְּבָּשִׁים אוֹ כַּעֲזִים: כָּדִין יַתְעַבֵּד לְתוֹרָא חֵד אוֹ
 לְדַכְרָא חֵד אוֹ לֵאמֹר בְּאַמְרִיא אוֹ כַּעֲזִיא:
 יג כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּה תַעֲשׂוּ לְאֶחָד
 כַּמִּסְפָּרָם: כַּמִּסְפָּר אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ כָּה תַעֲשׂוּ
 לְאֶחָד כַּמִּסְפָּרָם: כַּמִּנֵּן דִּי תַעֲבֹדוּן כַּדִּין תַּעֲבֹדוּן
 לְחֵד כַּמִּנְיָנְהוֹן: יד כַּל־הָאֶזְרַח יַעֲשֶׂה־כָּה אֶת־
 אֵלָה לְהַקְרִיב אִשָּׁה רִיחַ־נִיחֹחַ לַיהוָה: כָּל־
 הָאֶזְרַח יַעֲשֶׂה־כָּה אֶת־אֵלָה לְהַקְרִיב אִשָּׁה רִיחַ־
 נִיחֹחַ לַיהוָה: כָּל יִצְיָבָא יַעֲבַד כַּדִּין יֵת אֶלִּין

לְקַרְבָּא קֶרְפֵּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קָדָם יי: ד וְכִי יִגְוֹר אַתְּכֶם גֵּר אִו אֲשֶׁר־בְּתוֹכְכֶם לְדִרְתִּיכֶם וְעָשָׂה אִשָּׁה רִיח־נִיחָח לַיהוָה בְּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ בֵּן יַעֲשֶׂה: וְכִי־יִגְוֹר אַתְּכֶם גֵּר אִו אֲשֶׁר־בְּתוֹכְכֶם לְדִרְתִּיכֶם וְעָשָׂה אִשָּׁה רִיח־נִיחָח לַיהוָה בְּאֲשֶׁר תַּעֲשׂוּ בֵּן יַעֲשֶׂה: וְאֲרִי יִתְגַּיֵּר עִמָּכֹן גִּיּוֹרָא אִו דִּי בִינִיכֹן לְדִרְיִכֹן וְיַעֲבֵד קֶרְפֵּן דְּמִתְקַבֵּל בְּרַעְוָא קָדָם יי: כָּמָא דִּי תַעֲבֹדֹן בֵּן יַעֲבֵד: טו חֲקָהְל חֲקָה אַחַת לָכֶם וְלִגֵּר הִגֵּר חֲקַת עוֹלָם לְדִרְתִּיכֶם כָּכֶם כָּגֵר יִהְיֶה לִפְנֵי יְהוָה: חֲקָהְל חֲקָה אַחַת לָכֶם וְלִגֵּר הִגֵּר חֲקַת עוֹלָם לְדִרְתִּיכֶם כָּכֶם כָּגֵר יִהְיֶה לִפְנֵי יְהוָה: קָהֵלָא קָמָא חַד לְכוֹן וּלְגִיּוֹרָא דִּיתְגַּיֵּר קָיִם עָלֶם לְדִרְיִכֹן כְּתוּכֹן כְּגִיּוֹרָא יְהִי קָדָם יי: טז תוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אַחַד יִהְיֶה לָכֶם וְלִגֵּר הִגֵּר אַתְּכֶם: תוֹרָה אַחַת וּמִשְׁפָּט אַחַד יִהְיֶה לָכֶם וְלִגֵּר הִגֵּר אַתְּכֶם: אורִימָא חַדָּא וְדִינָא חַד יְהִי לְכוֹן וּלְגִיּוֹרָא דִּיתְגַּיֵּר עִמָּכֹן: פ

שִׁישִׁי יי וְיִדְבֹּר יְהוָה אֶל־מִשָּׁה לֵאמֹר: וְיִדְבֹּר יְהוָה אֶל־מִשָּׁה לֵאמֹר: וּמִלִּיל יי: עִם מִשָּׁה לְמִימֵר: יז דְּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה: דְּבַר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם בְּבֹאֲכֶם אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֲתֶכֶם שָׁמָּה: מִלִּיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִימֵר לְהוֹן בְּמַעֲלָכֹן לְאָרְעָא דִּי אָנָּא מַעַל יִתְכֹּן לְתַמָּן: יח וְהָיָה בְּאֲכֻלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה: וְהָיָה בְּאֲכֻלְכֶם מִלֶּחֶם הָאָרֶץ תְּרִימוּ תְרוּמָה לַיהוָה: וְיִהְיֶה בְּמִיכְלָכֹן מִלֶּחֶם דְּאָרְעָא תַּפְרָשׁוֹן אַפְרָשׁוּתָא קָדָם יי: כ ראשִׁית עֲרֻסְתְּכֶם חֲלָה תְרִימוּ תְרוּמָה כְּתוּמָת גֵּרָן בֵּן תְּרִימוּ אֹתָהּ: ראשִׁית עֲרֻסְתְּכֶם חֲלָה תְרִימוּ תְרוּמָה כְּתוּמָת גֵּרָן בֵּן תְּרִימוּ אֹתָהּ: רִישׁ אַצְוִתְכֹן חֲלָתָא תַּפְרָשׁוֹן אַפְרָשׁוּתָא כָּמָא דִּי מַפְרָשִׁין מִן אֲדָרָא בֵּן תַּפְרָשׁוֹן יִתָּה: כא מְרָאשִׁית עֲרֻסְתִּיכֶם תִּתְּנוּ

לַיהוָה תְרוּמָה לְדִרְתִּיכֶם: מְרָאשִׁית עֲרֻסְתִּיכֶם תִּתְּנוּ לַיהוָה תְרוּמָה לְדִרְתִּיכֶם: מְרִישׁ אַצְוִתְכֹן תִּתְּנוּן קָדָם יי: אַפְרָשׁוּתָא לְדִרְיִכֹן: ס כְּכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל־הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מִשָּׁה: וְכִי תִשְׁגּוּ וְלֹא תַעֲשׂוּ אֶת כָּל־הַמִּצְוֹת הָאֵלֶּה אֲשֶׁר־דִּבֶּר יְהוָה אֶל־מִשָּׁה: וְאֲרִי תִשְׁתַּלּוּן וְלֹא תַעֲבֹדוּן יִת כָּל פְּקוּדֵיָא הָאֵלִין דִּי מִלִּיל יי: עִם מִשָּׁה: כב אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֲלֵיכֶם בִּיד־מִשָּׁה מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וְהִלָּאָה לְדִרְתִּיכֶם: אֶת כָּל־אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֲלֵיכֶם בִּיד־מִשָּׁה מִן־הַיּוֹם אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה וְהִלָּאָה לְדִרְתִּיכֶם: יִת כָּל דִּי פְקִיד יי: יִתְכֹּן בִּידָא דְּמִשָּׁה מִן יוֹמָא דִּי פְקִיד יי: וְהִלָּאָה לְדִרְיִכֹן: כג וְהָיָה אִם מַעֲיִנִי הִעֲדָה נַעֲשִׂיתָה לְשִׁנְגָּה וְעָשׂוּ כָל־הָעֲדָה פֶּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד לְעֹלָה לְרִיחַ נִיחָח לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט וּשְׁעִיר־עִזִּים אַחַד לְחַטָּת: וְהָיָה אִם מַעֲיִנִי הִעֲדָה נַעֲשִׂיתָה לְשִׁנְגָּה וְעָשׂוּ כָל־הָעֲדָה פֶּר בֶּן־בָּקָר אֶחָד לְעֹלָה לְרִיחַ נִיחָח לַיהוָה וּמִנְחָתוֹ וְנִסְכּוֹ כַּמִּשְׁפָּט וּשְׁעִיר־עִזִּים אַחַד לְחַטָּת: וְיִהְיֶה אִם מַעֲיִנִי כְנִשְׁתָּא אֶתְעַבְדַת לְשָׁלו וְיַעֲבֹדוּן כָּל כְּנִשְׁתָּא תוֹר בֶּר תוֹרִי חַד לְעֹלָתָא לְאַתְקַבֵּלָא בְּרַעְוָא קָדָם יי: וּמִנְחָתָה וְנִסְכָּה כְּדָחִין וְצָפִיר בֶּר עֲזִי חַד לְחַטָּאתָא: כד וְכִפֹּר הַכֹּהֵן עַל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי־שִׁנְגָּה הָיָה וְהֵם הִבִּיאוּ אֶת־קֶרְבָּנָם אִשָּׁה לַיהוָה וְחַטָּאתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל־שִׁנְגָּתָם: וְכִפֹּר הַכֹּהֵן עַל־כָּל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְנִסְלַח לָהֶם כִּי־שִׁנְגָּה הָיָה וְהֵם הִבִּיאוּ אֶת־קֶרְבָּנָם אִשָּׁה לַיהוָה וְחַטָּאתָם לִפְנֵי יְהוָה עַל־שִׁנְגָּתָם: וְכִפֹּר כְּהֵנָּא עַל כָּל כְּנִשְׁתָּא דְּבְנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִשְׁתַּבֵּק לְהוֹן אֲרִי שְׁלוּתָא הִיא וְאִנּוּן אִיתִיאוּ יִת קֶרְבֵּנְהוֹן קֶרְבֵּנָא קָדָם יי: וְחֻבְתָּהוֹן קָדָם יי: עַל שְׁלוּתָהוֹן: כה וְנִסְלַח לְכָל־עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלִגֵּר הִגֵּר בְּתוֹכְכֶם כִּי לְכָל־הָעָם

בשנגנה: ונסלח לכל־ערת בני ישראל ולגר הגר בתוכם כי לכל־העם בשנגנה: ם וישתבק לכל כנשתא דבני ישראל ולגיוֹרָא דיתגיר ביניהון ארי לכל עמא בשלותא:

שביעי כו ואם־נפש אחת תחטא בשנגנה והקריבה עז בת־שנתה לחטאת: ואם־נפש אחת תחטא בשנגנה והקריבה עז בת־שנתה לחטאת: ואם אַנש חד יחוב בשלו ויקרב עזא בת שתה לחטאת: כה וכפר הכהן על־הנפש השנגת בחטאה בשנגה לפני יהוה לכפר עליו ונסלח לו: וכפר הכהן על־הנפש השנגת בחטאה בשנגה לפני יהוה לכפר עליו ונסלח לו: ויכפר כהנא על אַנש דאשתלי במחבה בשלו קדם יי לכפרא עלוהי וישתבק לה: כה האזרח בבני ישראל ולגר הגר בתוכם תורה אחת יהיה לכם לעשה בשנגה: האזרח בבני ישראל ולגר הגר בתוכם תורה אחת יהיה לכם לעשה בשנגה: יציבא בבני ישראל ולגיוֹרָא דיתגיר ביניהון אוֹרִיתָא חדא יהי לכון לדיעבד בשלו: והנפש אשר־תעשה א ביד רמה מן־האזרח ומן־הגר את־יהוה הוא מגדף ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמה: והנפש אשר־תעשה א ביד רמה מן־האזרח ומן־הגר את־יהוה הוא מגדף ונכרתה הנפש ההוא מקרב עמה: ואַנש דיעבד בריש גלי מן יציבא ומן גיוֹרָא קדם יי הוא מרגז וישתצי אַנשא ההיא מגז עמה: לא כי דבר־יהוה בזה ואת־מצותו הפך הכרת א תפרת הנפש ההוא עונה בה: כי דבר־יהוה בזה ואת־מצותו הפך הכרת א תפרת הנפש ההוא עונה בה: פ ארי על מימרא דיי בסר וית פקודוהי אשני אשתצא תשתצי אַנשא ההיא חובה בה: לב ויהיו בני־ישראל במדבר וימצאו איש מקשש עצים ביום השבת: ויהיו בני־ישראל במדבר וימצאו איש מקשש עצים ביום

השבת: והיו בני ישראל במדברא ואשפחו גברא פד מגבב אעין ביומא דשבתא: לב ויקריבו אתו המצאים אתו מקשש עצים אל־משה ואל־אהרן ואל כל־העדה: ויקריבו אתו המצאים אתו מקשש עצים אל־משה ואל־אהרן ואל כל־העדה: וקריבו יתה דאשפחו יתה פד מגבב אעין לות משה ולות אהרן ולות כל כנשתא: לב ויניחו אתו במשמר כי לא פריש מה־יעשה לו: ויניחו אתו במשמר כי לא פריש מה־יעשה לו: ואסרו יתה בבית מטרא ארי לא אתפרש להון מה די־עבדון לה: ס לה ויאמר יהוה אל־משה מות יומת האיש רגום אתו באבנים כל־העדה מחוץ למחנה: ויאמר יהוה אל־משה מות יומת האיש רגום אתו באבנים כל־העדה מחוץ למחנה: ואמר יי למשה אתקטלא יתקטל גברא מרגם יתה באבניא כל כנשתא מברא למשריתא: לב ויצאו אתו כל־העדה אל־מחוץ למחנה וירגמו אתו באבנים וימת כאשר צוה יהוה את־משה: ויצאו אתו כל־העדה אל־מחוץ למחנה וירגמו אתו באבנים וימת כאשר צוה יהוה את־משה: ואפיקו יתה כל כנשתא למברא למשריתא וירגמו יתה באבניא ומית כמא די פקיד יי ית משה: פ

מפסיר לב ויאמר יהוה אל־משה לאמר: ויאמר יהוה אל־משה לאמר: ואמר יי למשה למימר: לב דבר אל־בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על־כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על־ציצת הכנף פתיל תכלת: דבר אל־בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על־כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על־ציצת הכנף פתיל תכלת: מלל עם בני ישראל ותימר להון די־עבדון להון כרוספדין על כנפי כסותהון לדריהון ויתנון על כרוספדא דכנפא חוטא דתכלתא: לב ויהיה לכם לציצת וראיתם אתו וזכרתם

לאלהיכם: למען תזכרו ועשיתם את־פְּלִמְצוֹתֵי וְהֵייתֶם קדושים לאלהיכם: כְּדִיל דְּתִדְבְּרוּן וְתַעֲבְדוּן ית כל פְּקוּדֵי וְתִהְיוּ קְדִישִׁין כְּדָם אֱלֹהֵכֶן: מא אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהוֹיֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְהוֹיֹת לָכֶם לֵאלֹהִים אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם: אָנָּה יִי אֱלֹהֵכֶן דִּי אִפְקִית יִתְכוּן מֵאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמַהְוֵי לָכוֹן לֵאלֹהֵי אָנָּה יִי אֱלֹהֵכֶן: פ פ פ ק"ט פסוקים, פל"ט סימן.

את־פְּלִמְצוֹת יְהוָה וְעִשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם: וְהָיָה לָכֶם לְצִיצַת וּרְאִיתֶם אֹתוֹ וּזְכַרְתֶּם אֶת־פְּלִמְצוֹת יְהוָה וְעִשִׂיתֶם אֹתָם וְלֹא־ תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי עֵינֵיכֶם אֲשֶׁר־אַתֶּם זָנִים אַחֲרֵיהֶם: וְהָיוּ לָכוֹן לְכְרוֹס־פָּדִין וְתַחֲזוּן יְתֵהוּ וְתִדְבְּרוּן ית כל פְּקוּדֵי דִּי וְתַעֲבְדוּן יְתֵהוּ וְלֹא תִשְׁעוּן בְּתֵר הַרְהוּר לְפָכוֹן וּבְתֵר חִיזו עֵינֵיכֶן דִּי אַתּוֹן טַעַן בְּתֵרֵיהוֹן: ז למען תזכרו ועשיתם את־פְּלִמְצוֹתֵי וְהֵייתֶם קדושים

הפמרה לפרשת שלח ביהושע פרק ב

ב « וַיִּשְׁלַח יְהוֹשֻׁעַ בְּנֵי־וָנוֹן מִן־הַשְּׁטִיִּם שְׁנַיִם אַנְשִׁים מִרְגְּלִים חָרַשׁ לֵאמֹר לְכוּ רְאוּ אֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־יְרִיחוֹ וַיָּלְכוּ וַיָּבֹאוּ בֵּית־אֵשָׁה זֹנָה וּשְׁמָה רָחַב וַיִּשְׁכְּבוּ־שָׁמָּה: ז וַיֹּאמֶר לְמֹלֵךְ יְרִיחוֹ לֵאמֹר הִנֵּה אַנְשִׁים בָּאוּ הֵנָּה הַלֵּילָה מִבְּנֵי יִשְׂרָאֵל לַחֲפֹר אֶת־הָאָרֶץ: ח וַיִּשְׁלַח מֹלֵךְ יְרִיחוֹ אֶל־רָחַב לֵאמֹר הֲוָצִיאי הָאֲנָשִׁים הַבָּאִים אֵלֶיךָ אֲשֶׁר־בָּאוּ לְבִיתְךָ כִּי לַחֲפֹר אֶת־פְּלִי־הָאָרֶץ בָּאוּ: ו וְתַקַּח הָאֵשָׁה אֶת־שְׁנֵי הָאֲנָשִׁים וַתַּצְפֵּנוּ וַתֹּאמֶר כֵּן בָּאוּ אֵלַי הָאֲנָשִׁים וְלֹא יָדַעְתִּי מֵאֵין הֵמָּה: ט וְהָיָה הַשֹּׁעַר לִסְגֹּר בַּחֲשָׁךְ וְהָאֲנָשִׁים יָצְאוּ לֹא יָדַעְתִּי אֲנִי הֵלְכוּ הָאֲנָשִׁים וְרָפוּ מִתֵּר אַחֲרֵיהֶם כִּי תִשְׁיָגוּם: י וְהָיָה הַעֲלָתָם הַגָּנָה וְתַטְמִנָם בַּפֶּשֶׁתִּי הָעֵץ הָעֵרְכוֹת לָהּ עַל־הַגָּן: יא וְהָאֲנָשִׁים וְרָפוּ אַחֲרֵיהֶם דֶּרֶךְ הַיַּרְדֵּן עַל הַמַּעְבְּרוֹת וְהַשֹּׁעַר סָגַר אַחֲרָיו כַּאֲשֶׁר יָצְאוּ הָרֹדְפִים אַחֲרֵיהֶם: יב וְהָמָּה טָרִם יִשְׁכְּבוּן וְהָיָה עֲלֵיהֶם עֲלֵיהֶם עַל־הַגָּן: יג וְהֹאמֶר אֶל־הָאֲנָשִׁים יָדַעְתִּי כִּי־נָתַן יְהוָה לָכֶם אֶת־הָאָרֶץ וְכִי־נִפְלָה אִימַתְכֶם עָלֵינוּ וְכִי נָמְנוּ כִּלְיִשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם: יד כִּי שָׁמַעְנוּ אֹת אֲשֶׁר־הוֹבִישׁ יְהוָה אֶת־מִי יִסְסוּךָ מִפְּנֵיכֶם בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם לְשֹׁנֵי מַלְכֵי הָאֲמֹרִי אֲשֶׁר בַּעֲבַר הַיַּרְדֵּן לְסִיחָן וְלָעוֹג אֲשֶׁר הִחְרַמְתֶּם אוֹתָם: טו וְנִשְׁמַע לְבַבְנוּ וְלֹא־קָמָה עוֹד רוּחַ בְּאִישׁ מִפְּנֵיכֶם כִּי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הוּא אֱלֹהִים בְּשָׁמַיִם מִמַּעַל וְעַל־הָאָרֶץ מִתַּחַת: טז וְעַתָּה הִשְׁבַּעְיָנָא לִי בַּיהוָה כִּי־עֲשִׂיתִי עִמָּכֶם חֶסֶד וְעֲשִׂיתֶם גַּם־אִתָּם עִם־בֵּית אָבִי חֶסֶד וְנִתַּתֶּם לִי אוֹת אֲמַת: יז וְהִחִיתֶם אֶת־אָבִי וְאֶת־אִמִּי וְאֶת־אֲחִי וְאֶת־אֲחֵי־וָתִּי וְאֵת כָּל־אֲשֶׁר לָהֶם וְהִצַּלְתֶּם אֶת־נַפְשֵׁינוּ מִמָּוֶת: יח וַיֹּאמְרוּ לָהּ הָאֲנָשִׁים נִפְשֵׁנוּ תַּחְתִּיכֶם לְמוֹת אִם לֹא תִגִּידוּ אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה וְהָיָה בֵּתְךָ יְהוָה לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ וְעֲשִׂינוּ עִמָּךְ חֶסֶד וְאֲמַת: יט וְתוֹרְדֶם בְּחָבֵל בְּעַד הַחֲלוֹן כִּי בֵּיתְךָ בְּקִיר הַחוּמָה וּבְחוּמָה הִיא יוֹשֶׁבֶת: כ וְהֹאמֶר לָהֶם הִתְרָה לָכוּ פֶּן־יִפְגְּעוּ בָכֶם הָרֹדְפִים וְנִחַבְתֶּם שְׁמָה שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד שׁוֹב הָרֹדְפִים וְאַחֲרַי תֵּלְכוּ לְדַרְכְּכֶם: כא וַיֹּאמְרוּ אֵלֶיהָ הָאֲנָשִׁים נָקִים אֲנַחְנוּ

מִשְׁבַּעַתְךָ הָיָה אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ: הִנֵּה אֲנַחְנוּ בָּאִים בָּאָרֶץ אֶת־תַּקְוֹת חֹטֵי הַשָּׁנִי הָיָה תַקְשְׁרִי
 בַּחֲלוֹן אֲשֶׁר הוֹרְדָתָנוּ בּוֹ וְאֶת־אֲבִיךָ וְאֶת־אִמְךָ וְאֶת־אֲחִיךָ וְאֶת־כָּל־בֵּית אֲבִיךָ תֹאסֶפֶי אֵלֶיךָ
 הַכְּוִתָה: י וְהָיָה כָּל אֲשֶׁר־יֵצֵא מִדִּלְתֵי בֵיתְךָ וְהִחוּצָה דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ וְאֲנַחְנוּ נִקְּיִם וְכָל אֲשֶׁר יִהְיֶה
 אֶתְךָ בְּבֵית דָּמוֹ בְּרֹאשׁוֹ אִם־יָד תִּהְיֶה־בּוֹ: כ וְאִם־תִּגְדִּי אֶת־דְּבָרֵנוּ זֶה וְהִינּוּ נִקְּיִם מִשְׁבַּעַתְךָ
 אֲשֶׁר הִשְׁבַּעְתָּנוּ: כא וְתֹאמַר בְּדַבְרֵיכֶם כִּן־הוּא וְתִשְׁלַחֶם וְיָלְכוּ וְתַקְשֶׁר אֶת־תַּקְנֵת הַשָּׁנִי בַּחֲלוֹן:
 כב וְיָלְכוּ וְיָבֹאוּ הָהָרָה וְיֵשְׁבוּ שָׁם שְׁלֹשֶׁת יָמִים עַד־שָׁבוּ הָרָדְפִים וְיִבְקְשׁוּ הָרָדְפִים בְּכָל־הָהָרָה
 וְלֹא מֵצְאוּ: כג וְיֵשְׁבוּ שָׁנִי הָאֲנָשִׁים וְיִרְדּוּ מִהָהָר וְיַעֲבְרוּ וְיָבֹאוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ בֶּן־נּוּן וְיִסְפְּרוּ־לּוֹ אֵת
 כָּל־הַמְצָאוֹת אוֹתָם: כד וַיֹּאמְרוּ אֶל־יְהוֹשֻׁעַ כִּי־נָתַן יְהוָה בְּיָדֵנוּ אֶת־כָּל־הָאָרֶץ וְגַם־נִמְגְּנוּ כָּל־יֹשְׁבֵי
 הָאָרֶץ מִפְּנֵינוּ:

איפה ההתקשרות שלך?

חדש!

עושים מנוי ומקבלים את
הגיליון למייל מדי שבוע



051-5415770 בואטסאפ: או chabadisrael.co.il/alonichabad

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה							
ו', כ"ב בסיוון	4.10	2.59	4.37	5.45	9.09	12.44	13.19	19.50.7	20.19
ז', כ"ג בסיוון	4.10	3.00	4.37	5.45	9.09	12.44	13.20	19.50.7	20.19
ח', כ"ד בסיוון	4.11	3.00	4.38	5.46	9.09	12.44	13.20	19.50.7	20.19
ט', כ"ה בסיוון	4.11	3.01	4.38	5.46	9.09	12.45	13.20	19.50.7	20.18
י', כ"ו בסיוון	4.12	3.02	4.39	5.46	9.10	12.45	13.20	19.50.7	20.18
יא', כ"ז בסיוון	4.12	3.03	4.39	5.47	9.10	12.45	13.20	19.50.6	20.18
יב', כ"ח בסיוון	4.13	3.03	4.40	5.47	9.10	12.45	13.21	19.50.5	20.18
יג', כ"ט בסיוון	4.13	3.04	4.40	5.48	9.11	12.45	13.21	19.50.4	20.18

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם

כ"ב בסיוון ה'תשפ"ד – כ"ט בסיוון ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ב בסיוון	הלכות איסורי ביאה פרק כא-כב. הלכות מאכלות אסורות.. בפרקים אלו. פרק א.	הל' שמיטה ויובל פרק ו.	מל"ת שנג. מ"ע קמט.
ז'	כ"ג בסיוון	פרק ב-ד.	פרק ז.	מ"ע קנ. קנא. קנב. מל"ת קעב. קעד.
ח'	כ"ד בסיוון	פרק ה-ז.	פרק ח.	מל"ת קעג. קעה. קעו. קעז. קעח.
ט'	כ"ה בסיוון	פרק ח-י.	פרק ט.	מל"ת קעט. קפ. קפח.
י'	כ"ו בסיוון	פרק יא-יג.	פרק י.	מל"ת קפא. קפב. קפד. קפה. קפג.
יא'	כ"ז בסיוון	פרק יד-טז.	פרק יא.	מל"ת קפז. קפו. קפט. קצ. קצא. קצב.
יב'	כ"ח בסיוון	פרק יז. הלכות שחיטה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק יב.	מל"ת קצג. קנג. קצד. מ"ע קמו.
יג'	כ"ט בסיוון	פרק ג-ה.	פרק יג.	מל"ת קא.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
שלח	19:09	20:31	19:31	20:33	19:22	20:35	19:29	20:31
קורח	19:08	20:30	19:31	20:33	19:22	20:34	19:29	20:30

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחינו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעיה** ע"ה **דייטש**

חב"ד
כל הלב לכל אחד

צעירי
אגודת
חב"ד

משפחת חסידי חב"ד בארץ הקודש מתאחדת
יום ההילולא - ג' תמוז

שאר שנים שנה

**"עמדו הכן כולכם"
אנשים, נשים ומס'**

שלישי | כ"ו סיון | היכל מנורה, תל אביב